

PACKED

Expertisecentrum Digitaal Erfgoed

JAARVERSLAG 2017

PACKED vzw - Expertisecentrum Digitaal Erfgoed

Delaunoestraat 58 bus 23

1080 Brussel

België

E: info@packed.be

T: ++32 (0)2 217 14 05

M: ++32 (0)486 67 36 07

Inhoudsopgave

INLEIDING	6
DEEL 1: BEKNOPT VERSLAG	7
1.1. SAMENVATTING	8
1.2. ENKELE CIJFERS TER VERGELIJKING	11
1.2.1. Vorming	12
1.2.2. Advies en ondersteuning	12
1.2.3. Projecten	12
1.2.4. Eigen online kennisplatformen en publieke platformen	13
1.2.5. Samenwerking met de Wikimedia Foundation	14
1.2.6. Disseminatie en communicatie	14
1.2.8. Financiën	16
1.2.9. Bestuursorganen	17
1.3. CONCLUSIE	18
1.3.1. Inhoudelijke doelstellingen bereikt	18
1.3.2. Wijzigingen personeelsploeg	19
1.3.3. Toenemende druk	19
1.3.4. Evolutie aanvulling en gebruik van de online kennisplatformen en tools	20
1.3.5. Gezond financieel beheer	21
1.3.6. Onzekere financiële toekomst	21
1.3.7. Noodzaak aan een digitale strategie en infrastructuur	21
DEEL 2: GEDETAILLEERD VERSLAG	23
2.1. KOPPELING VAN ACTIVITEITEN MET DOELSTELLINGEN	24
2.1.1. Operationele doelstellingen	24
2.1.2. Beknopt overzicht van activiteiten gekoppeld aan doelstellingen	25
2.1.3. Wijzigingen t.o.v. het Actieplan 2017	29
2.2. ORGANISATIESTRUCTUUR	30
2.2.1. Bestuursorganen	30
2.2.2. Personeel	31
2.3. ONDERSTEUNING	33
2.3.1. Loket (ad hoc)	33
2.3.2. Loket (gesubsidieerde) cultureel erfgoedprojecten	34
2.3.2.1. Inventarisatie en typologering van koetsierrijtuigen, fase 3	34
2.3.2.2. Duiken in de machine, fase 2	34
2.3.2.3. Haalbaarheidsstudie dienstverlening born digital architectuurarchieven (HaDiBoDi) / archives@thearchitects	35

2.3.2.4. Waarderingsproject FOMU	35
2.3.2.5. Waarderingsproject Vlaamse Erfgoedbibliotheek: Wijzer waarderen: waardering als basis van de Bibliotheekcollectie Vlaanderen	36
2.3.3. Vorming	36
2.3.3.1. Digitale preserving in erfgoed- en kunstorganisaties	37
2.3.3.2. Expertisedeling met CEST	37
2.3.3.3. Open hands-on werksessies collectiedata	37
2.3.3.4 Workshop dataprofielen	37
2.3.3.5. Workshops digitale strategie	38
2.3.3.6. Organisatie van Studiedag Sharing is caring - BXL Extension: Opening up with Wikimedia	38
2.3.3.7. Bijdrage PACKED vzw op Informatie aan Zee	39
2.3.3.8. Gastcolleges in hoger (kunst)onderwijs	39
2.3.3.9. Andere workshops en presentaties	39
2.4. PROJECTEN	40
2.4.1. Projecten gefinancierd met aanvullende Europese middelen	41
2.4.1.1. EuropeanaSpace	41
2.4.1.2. PREFORMA	41
2.4.2. Projecten gefinancierd met aanvullende middelen uit Vlaanderen en Brussel	42
2.4.2.1. MEDEA	42
2.4.2.2. Blauwdruk voor gedistribueerd beeldbeheer	43
2.4.2.3. Resurrection Lab	44
2.4.2.4. Erfgoedzorg in de kunstensector - TRACKS	45
2.4.2.5. Levend erfgoed documenteren op Wikipedia (gedeeltelijk met aanvullende middelen)	47
2.4.2.6. Vervolgproject datahub	49
2.4.2.7. Resolver v3	49
2.4.2.8. Concept voor zelfevaluatietoolkit digitale maturiteit	49
2.4.3. Projecten gefinancierd met structurele werkingsmiddelen van PACKED vzw	50
2.4.3.1. Preserving van audiovisueel erfgoed	50
2.4.3.2. Bewaring van digitale archieven (i.s.m. VVBAD-werkgroep automatisering)	50
2.4.3.3. Collectieontsluiting op Wikimedia (i.s.m. Wikimedia België en Wikimedia Nederland)	50
2.4.3.4. Migratie Invulboek Erfgoedinzicht naar CEST	51
2.4.3.5. Kwaliteitscontrole	52
2.5. OVERLEG EN SAMENWERKING	52
2.5.1. Expertisedeling	52

2.5.1.1. Europeana Vlaanderen Overlegplatform	52
2.5.1.2. Collegagroep publieksbemiddeling in een digitaal tijdperk	52
2.5.1.3. Vlaams--Nederlands overleg i.v.m. digitaal erfgoed	53
2.5.1.4. Gebruikersgroep 'Cultureel erfgoed en auteursrecht'	53
2.5.1.5. BeMuseum	53
2.5.2. Beleid en belangenbehartiging	54
2.5.2.1. Afstemmingsoverleg m.b.t. digitaal erfgoed	54
2.5.2.2. Overleg landelijke erkende expertisecentra en organisaties volkscultuur	54
2.5.2.3. Overleg Cultureel Erfgoed	55
2.5.2.4. Taaluniecommissie digitaal erfgoed	55
2.5.2.5. Europeana Network	55
2.5.3. Beoordelingscommissies	56
2.5.3.1. Beoordelingscommissie cultureel-erfgoedprojecten en cultureel-erfgoed convenants	56
2.5.3.2. Pool van beoordelaars Kunstendecreet	56
2.6. EXTERNE COMMUNICATIE	56
2.6.1. Nieuwsbrief	56
2.6.2. Websites	57
2.6.3. Sociale media	57
2.6.4. Publicaties	59
2.6.4.1. Artikels	59
2.6.4.2. Beleidsteksten	60
2.7. ALGEMEEN BEHEER	61
2.7.1. Werving financiële middelen	61
2.7.1.1. Structurele middelen	61
2.7.1.2. Aanvullende middelen	61
2.7.2. Financieel beheer	62
2.7.2.1. Voorbereiding boekhouding	62
2.7.2.2. Evaluatie kosten en budget	62
2.7.3. Bestuur en rapportering	62
2.7.3.1. Algemene Vergadering en Raad van Bestuur	62
2.7.3.2. Subsidiërende overheden	63
2.7.4. Personeelsbeheer en interne communicatie	63
2.7.4.1. Personeelsbeheer	63
2.7.4.2. Personeelsvergaderingen en thematische cellen	64
2.7.5. Auditopdracht studenten Cultuurmanagement	64

2.7.6. ICT-beheer	65
2.7.6.1. Hardware	65
2.7.6.2. Software	65
2.7.6.3. Netwerk	65
2.7.6.4. Ontwikkeling	65
2.7.7. Informatiebeheer	65
2.7.7.1. Kennisbeheer	65
2.7.7.2. Document- en archiefbeheer (fysiek en digitaal)	66
2.7.8. Diversiteit, duurzaamheid en armoedebestrijding	66
2.7.8.1. Beleid maatschappelijke en culturele diversiteit	66
2.7.8.2. Beleid duurzaamheid en ecologisch bewustzijn	67
2.7.8.3. Aansluiting Vlaams Actieplan Armoedebestrijding	67
2.8. Afstemming en samenwerking	67
DEEL 3: TOELICHTING BIJ HET FINANCIËEL VERSLAG	70
3.1. Resultatenrekening	71
3.1.1. Winst/verlies	71
3.1.2. Kosten	71
3.1.3. Inkomstenstructuur	71
3.2. Balans	72
Annex 1: selectie loketvragen 2017	74

INLEIDING

Het voorliggende jaarverslag is het werkingsverslag van PACKED vzw voor het jaar 2017, het eerste jaar van de verlenging van de beleidsperiode 2012-2016 waarvoor een werkingssubsidie door de Vlaamse overheid aan PACKED vzw werd toegekend als expertisecentrum digitaal erfgoed.

2017 was, ondanks de moeilijke werkomstandigheden, een cruciaal jaar voor de toekomst van PACKED vzw. We hebben doorheen het jaar intens gewerkt aan een beleidsplan voor de periode 2019-2023, en op basis daarvan op 15 december een subsidie-aanvraag ingediend bij de Vlaamse overheid. Een week later, op 22 december, publiceerde minister Gatz zijn visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk'. Die biedt een leidraad om, vanuit een langetermijnperspectief, de digitale transformatie van de culturele sector te ondersteunen. Zoals dit jaarverslag illustreert, zette PACKED vzw in 2017, net als de voorgaande jaren, intensief in op verschillende aspecten die nu als speerpunten in de visienota van minister Gatz worden voorgesteld, o.a.

- open, vindbaar, bereikbaar en bruikbaar maken van digitale culturele content;
- gebruikersgeoriënteerd werken;
- cross-(sub)sectoraal werken;
- nieuwe distributiemodellen;
- gebruikers die makers en curators worden;
- sectoraal delen van expertise;
- digitalisering van interne organisatieprocessen;
- data als management tool;
- poolen van middelen;
- digitaal duurzaam beleid in elke culturele organisatie.

In dit jaarverslag wordt gekozen voor een toetsing aan de doelstellingen voor 2017, zoals die vastgelegd werden in het Actieplan 2017 (en de Beheersovereenkomst 2012-2016 met het bijhorende addendum). Dat gebeurt aan de hand van een beschrijving van de activiteiten die in 2017 plaatsvonden. Ook activiteiten die niet waren voorzien in het Actieplan 2017, zijn opgenomen in dit verslag. Alle activiteiten sloten aan bij de operationele doelstellingen die zijn opgenomen in de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en PACKED vzw.

DEEL 1: BEKNOPT VERSLAG

1.1. SAMENVATTING

Vorming

Terwijl PACKED vzw in 2016 28 en in 2015 23 vormingsactiviteiten organiseerde, bedroeg het totaal in 2017 35 (+ 25%). PACKED vzw organiseerde enkele vormingssessies in het kader van Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS en een TRACKS-ontmoetingsmoment (i.s.m. de partners in het TRACKS-consortium). Verder gingen we opnieuw in op de vraag van Heemkunde Vlaanderen naar vormingssessies voor haar doelgroep. We verzorgden ook enkele gastcolleges, nl. aan VUB en UA. Nieuw in 2017 waren de workshops digitale strategie voor musea, en introducties in het schrijven van Wikipedia-artikels. Bij vijf van de veertien schrijfsessies die we in 2017 organiseerden, werd aan het begin aan de aanwezigen uitgebreid uitleg gegeven over de werking van de Wikimedia Foundation en haar projecten zoals Wikipedia, en over hoe Wikipedia-artikels te schrijven. Verder leverde PACKED vzw nog een uitgebreide reeks bijdragen aan studiedagen en conferenties in binnen- en buitenland.

Loket

In 2017 waren er minder loketvragen, nl. 152 (- 11%) i.p.v. 170 in 2016 en 150 in 2015. Een deel van die loketvragen had betrekking op de zorg voor kunstenerfgoed. De loketvragen werden door PACKED vzw beantwoord met advies. Waar mogelijk en gewenst hebben we ook de implementatie van het advies opgevolgd en ondersteuning voorzien. Sommige loketvragen groeiden daardoor uit tot volwaardige projecten.

Projecten

PACKED vzw was in 2017 actief in twee Europese projecten en achttien projecten in Vlaanderen. We waren ook betrokken bij het schrijven van subsidie-aanvragen voor en het voorbereiden van twee nieuwe Europese projecten. In 2016 waren we actief in tweeëntwintig projecten. Het aantal projecten blijft dus bijna gelijk.

Enkele van de belangrijke projecten van PACKED vzw in 2017 waren:

- *Implementatie van een datahub voor musea binnen de context van een referentie-architectuur*, als onderdeel van het traject rond de vernieuwing van de digitale infrastructuur van de musea die deel uitmaken van Vlaamse Kunstcollectie;
- de vernieuwing van de *Zelfevaluatietool Scoremodel Digitale Duurzaamheid* (in samenwerking met DEN en NCDD);
- deelname aan de klankbord- en stuurgroep van de KPMG-studie *‘Operationeel netwerkmodel voor gecoördineerde decentrale digitale dienstverlening voor de culturele sector’* en het redactieteam van de visienota *‘Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk’*;
- *Blauwdruk gedistribueerd beeldbeheer*;
- *Resurrection Lab*;
- *Zelfevaluatietoolkit digitale maturiteit*;
- *Levend erfgoed documenteren op Wikimediataplatformen* (met Brussels luik rond ‘dans in Brussel’ en ‘Zinneke’);
- de voorbereiding van het traject *Werkplan Preservering Digitale Tekst*, i.s.m. VVBAD-werkgroep Private Archieven.

Online expertisedeling

PACKED vzw was ook in 2017 online aanwezig met zijn verschillende kennisplatformen en tools. We onderhielden actief de volgende online kennisplatformen en tools:

- CEST – Cultureel Erfgoed Standaarden Toolbox (www.projectcest.be);
- TRACKS - Toolbox & Richtlijnen voor Archief- & Collectiezorg in de Kunstensector (www.projecttracks.be), in samenwerking met het Firmament en met de actieve ondersteuning van een aantal andere organisaties;
- SCART-website over de preservering van audiovisueel erfgoed (www.scart.be);
- Scoremodel Digitale Duurzaamheid (www.scoremodel.org), in samenwerking met Digitaal Erfgoed Nederland en Netwerk Digitaal Erfgoed (Nederland);
- DCA-website (www.digitisingcontemporaryart.eu) en -wiki (wiki.dca-project.eu/index.php/Main_Page), ontwikkeld in het kader van het Europese project *Digitising Contemporary Art*;
- de mobiele app CityQuest (www.cityquest.be) en een wiki met opleidingsmateriaal m.b.t. creatieve tools, ontwikkeld in het kader van het Europese project *ATHENAPlus*;
- PACKED-ruimte op GitHub (<https://github.com/PACKED-vzw>).

Daarnaast is er ook nog de website www.packed.be, waarop informatie is te vinden over de organisatie PACKED vzw en haar verschillende activiteiten. Daarop worden ook nieuwsberichten gepost die betrekking hebben op het brede werkveld van PACKED vzw.

Op TRACKS werden bijna evenveel nieuwe richtlijnen en tools gepubliceerd als in 2016, gebeurden er ook updates en vertaling van bestaande content, maar werden minder nieuwsberichten gepubliceerd. De terugval in de publicatie van nieuwe content op SCART die in 2016 werd genoteerd, zette zich door in 2017. De reden daarvoor was de grote tijdsbesteding aan het project Resurrection Lab en het uitvallen door ziekte van Emanuel Lorrain. In 2017 werd de update van de vragenlijst uit het Scoremodel Digitale Duurzaamheid vervolledigd en werd de volledige herontwikkeling van de webtool voltooid.

PACKED vzw hield in 2017 ook nog de projectwebsite en de wiki online die zijn aangemaakt in het kader van het project *Digitising Contemporary Art (DCA)*. Mede aangezien dat project midden 2013 is beëindigd, werd de content van die website en wiki in 2017 niet meer aangevuld en geactualiseerd. In 2018 zullen beide websites worden gearchiveerd en offline worden gehaald.

De verschillende websites worden veelvuldig gebruikt. Ze hadden in 2017 samen 50.584 unieke bezoekers. In 2016 waren dat er 51.657 (2015: 44.432). Er is dus een daling van 2%. Die daling situeert zich bij het kennisplatform www.projectcest.be en de websites www.dca-project.eu en www.opencultuurdata.be. De organisatiewebsite www.packed.be en de kennisplatformen www.projecttracks.be en www.scart.be kenden een toename van bezoekers. Het Scoremodel Digitale Duurzaamheid, de mobiele app CityQuest en wiki's van de afgelopen Europese projecten DCA en AthenaPlus buiten beschouwing gelaten, resulteerde dat in totaal in 190.811 pageviews. In 2016 waren dat er 141.707 pageviews, in 2015 151.577). Er is dus een stijging van bijna 34,7% pageviews, ondanks de lichte daling van het aantal unieke bezoekers. De verklaring voor de grote stijging is te danken aan de pageviews van www.packed.be, meer specifiek aan een piek in de maand februari 2017. Toen waren er door een onbekende reden 78.714 pageviews, tegenover een gemiddelde

van 1.604 in de andere maanden van 2017. Ook het aantal pageviews per unieke bezoeker wordt sterk door die piek beïnvloed. Er is een stijging van 2,74 in 2016 naar 3,77 in 2017. We hebben geen verklaring voor die ongewone piek van pageviews in februari 2017.

In het kader van de samenwerking met de Belgische Wikimedia Foundation werden twee datasets opgeladen in Wikidata (2.055 records over speellocaties voor podiumkunsten en 4.400 relaties tussen archiefvormers en hun archieflocaties), 65 nieuwe Wikipedia-artikels geschreven, 41 bestaande Wikipedia-artikels tekstueel verbeterd en aangevuld, 14 bestaande Wikipedia-artikels van een foto voorzien en 37 foto's op Wikimedia Commons gepubliceerd.

Disseminatie en communicatie

Een belangrijk aspect van de disseminatie en communicatie van PACKED vzw is haar online aanwezigheid. Net als in 2016 werden er elf gewone nieuwsbrieven verstuurd. We hebben 166 nieuwe abonnees geregistreerd in 2017. In 2016 waren er 220 nieuwe registraties, in 2015 109. Spijtig genoeg is er een stijging van het aantal abonnees die zich hebben uitgeschreven: 154 abonnees in 2017, tegenover 57 in 2016 en 58 in 2015.¹ De netto-aangroei bedroeg in 2017 dus 12 abonnees. De communicatie via Twitter werd verder opgedreven: er werden in 2017 210 tweets verstuurd (waarvan 89 tweets over eigen werking).

Opvallend is dat het aantal bijdragen die PACKED vzw levert aan publicaties van derden hoog blijft: 14, tegenover 16 in 2016 en 14 in 2015 en 15 in 2014. Het grootste deel van die bijdragen heeft betrekking op de afleveringen die PACKED vzw verzorgt voor de rubriek *Uitgepakt* in het tijdschrift *META* (VVBAD).

Personeelsploeg

In de samenstelling van de personeelsploeg waren er in 2017 wijzigingen. Begin 2017 werd de overeenkomst met medewerker Sanne Van Bellingen, projectverantwoordelijke TRACKS, beëindigd. Pieter de Praetere, IT-verantwoordelijke, verliet de organisatie in mei 2017. Zijn vervanger, Lode Scheers, kon pas in juli starten. Ondertussen, en nadien, konden we rekenen op externe ondersteuning van Linux Belgium voor systeembeheer. Net als in 2016 kon in 2017 de loonkost van Sam Donvil in grote mate door Sociale Maribel-middelen gedekt worden. Sinds september 2017 is Emanuel Lorrain afwezig door ziekte, en in november hebben we beslist zijn taken uit het project Resurrection Lab over te dragen aan andere PACKED-medewerkers. Op die manier telde PACKED vzw in 2017 in totaal 8,15 voltijdse eenheden (VTE) op de loonlijst, terwijl dit in 2016 8 en in 2015 8,2 voltijdse eenheden (VTE) waren. Het aantal VTE's die werkelijk gepresteerd werden, ligt echter lager. Het bedraagt 7,6 VTE als we de ziektemaanden van Emanuel Lorrain en de niet-gepresteerde, maar betaalde maanden voor Sanne Van Bellingen in mindering brengen. Als we kijken naar het totaal aantal gepresteerde uren (gelijk aan 7,6 VTE), dan zitten we terug op het niveau van voor 2014.

In het actieplan 2017 was het totale arbeidsvolume geraamd op 8,7 VTE. Het verschil tussen de raming en de realiteit is niet alleen het gevolg van de langdurige afwezigheden, maar ook

¹ Het cijfer omvat zowel abonnees die zelf vragen om uitgeschreven te worden als 'hard bounces' (bv. wanneer het e-mailadres niet langer bestaat).

van de vervanging met vertraging van de vertrokken IT-medewerker, en ouderschapsverlof van twee medewerkers, dat bij de opmaak van het actieplan nog niet in detail bekend was. Vanzelfsprekend heeft dat gevolgen gehad op de dagelijkse werking van PACKED vzw, en op de werkdruk van de medewerkers.

PACKED vzw heeft aandacht voor een maatschappelijk en cultureel diverse samenstelling van haar personeelsploeg. Op het einde van 2017 waren zes mannen en drie vrouwen in dienst. Dat is spijtig genoeg één vrouw minder dan in 2016, waardoor het evenwicht tussen mannen en vrouwen verder uit balans raakt. Het PACKED-team heeft nog steeds een internationale samenstelling. In 2017 waren er weer vier nationaliteiten vertegenwoordigd onder de vaste personeelsleden: de Belgische, Russische, Franse en Zweedse nationaliteit. Daarnaast deed een studente cultuurmanagement uit Letland een stage, en deed een Syrische vluchteling een vakantiejob en vrijwilligerswerk. De PACKED-medewerkers zijn hooggeschoold; ze hebben allemaal minstens één diploma van masterniveau.

Financiën

De totale inkomsten van PACKED vzw bedragen in 2017 607.670,82 euro. Ze zijn 33.217,11 euro hoger dan in 2016 (+ 5,8%), en 22.352 euro lager dan in 2015 (- 3,5 %). Terwijl de structurele subsidies nagenoeg constant bleven, vormde de aanvullende financiering in 2017 opnieuw meer dan de helft van het totale PACKED-jaarbudget (54%). De uitgaven van PACKED vzw bedroegen 586.145,21 euro, en zijn 33.350,21 euro hoger dan in 2016 (+ 6%) en 21.724 euro hoger dan in 2015 (+ 3,8%). Het aandeel van de personeelskosten daalde licht t.o.v. 2016. Ze bedroegen 83 % van de totale kosten, tegenover 85% in 2016 en 80% in 2015.

Bestuursorganen

In 2017 trad één nieuwe bestuurder toe tot de bestuursorganen van PACKED vzw, nl. Pierre Van Diest, zakelijk directeur van de Singel. De Raad van Bestuur telde in 2017 zeven leden, de Algemene Vergadering negen. Er waren vier bijeenkomsten van de Raad van Bestuur (waarvan één digitaal i.p.v. fysiek) en twee bijeenkomsten van de Algemene Vergadering.

1.2. ENKELE CIJFERS TER VERGELIJKING

Hieronder volgt een overzicht van enkele meetbare indicatoren m.b.t. de werking van PACKED vzw. Een toelichting over de cijfers die betrekking hebben op 2017 vindt u verder in dit verslag. Een toelichting over de cijfers die betrekking hebben op voorgaande jaren vindt u in:

- jaarverslag 2012:
http://packed.be/assets/files/documents/JAARVERSLAG_2012.pdf
- jaarverslag 2013:
http://packed.be/assets/files/documents/JAARVERSLAG_2013.pdf
- jaarverslag 2014:
http://packed.be/assets/files/documents/JAARVERSLAG_2014.pdf
- jaarverslag 2015:
http://packed.be/assets/files/documents/JAARVERSLAG_2015.pdf
- jaarverslag 2016:
http://packed.be/assets/files/documents/JAARVERSLAG_2016.pdf

1.2.1. Vorming

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vormingssessies							
aantal door PACKED vzw verzorgde vormingssessies	1 ²	7 ³	16 ⁴	36 ⁵	23 ⁶	28 ⁷	35 ⁸

1.2.2. Advies en ondersteuning

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Loketaanvragen							
	20-tal	90-tal	95-tal	115-tal	150-tal	170-tal	152-tal

1.2.3. Projecten

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Projecten							
lopende Europese projecten	3	2	3	3 (plus 2 afgelopen waarvan de administratieve afhandeling nog liep)	3 (plus 2 afgelopen waarvan de administratieve afhandeling nog liep)	2 (plus 3 afgelopen waarvan de administratieve afhandeling nog liep)	2 (plus 3 afgelopen waarvan de administratieve afhandeling nog liep)
nieuwe Europese projecten voorbereid	0	4	4	0	4	0	2
lopende projecten in Vlaanderen	4-tal	5-tal	10-tal	12-tal	15-tal	20-tal	18-tal

² Het betrof een vormingssessie i.s.m. Gebruikersgroep Cultureel Erfgoed en Auteursrecht.

³ Het betrof twee vormingssessies i.s.m. Digitale Week, twee i.s.m. Graduaat Bibliotheekwezen en Documentaire Informatiekunde, SCVO Pestalozzi, één i.h.k.v. COMETA en twee i.s.m. IRO.

⁴ Het betrof twaalf vormingssessies i.s.m. FARO, twee i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, één i.s.m. Digitale Week en 1 i.h.k.v. Open Cultuur Data.

⁵ Het betrof twintig vormingssessies i.s.m. FARO, twee i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, twee i.h.k.v. Open Cultuur Data, twee i.h.k.v. Archiefzorg Brusselse kunstinstellingen (i.s.m. AMVB), negen i.h.k.v. ATHENAPlus en één i.h.k.v. Persistente identificatie.

⁶ Het betrof drie vormingssessies i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, één i.h.k.v. Open Cultuur Data, negen i.h.k.v. ATHENAPlus, drie i.h.k.v. Persistente identificatie, vijf i.h.k.v. Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS en één i.s.m. VIAA.

⁷ Het betrof drie vormingssessies i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, twee i.h.k.v. Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS, één i.s.m. de erfgoedcellen, vijf i.h.k.v. Cultuurforum 2016, drie i.h.k.v. studiedag Duurzaam digitaliseren in de museale wereld, twee gastcolleges, één i.s.m. Archiefbank Vlaanderen, één i.s.m. Public Policy Exchange, één i.s.m. CAVA, één i.s.m. Erfgoedcel Brugge, één i.h.k.v. Open Belgium, één i.s.m. Rubenianum, één i.h.k.v. DARIAH EU event, één i.h.k.v. BEMuseum-conferentie, één i.h.k.v. Nederlandse bijeenkomst over het Scoremodel, één i.s.m. LUKAS, één i.h.k.v. ARIADNE Winter School.

⁸ Het betrof twee vormingssessies i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, twee i.h.k.v. Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS, één i.s.m. Archiefbank Vlaanderen, twee i.s.m. FARO (digitale strategie), zes in het kader van PREFORMA, drie i.h.k.v. IAZ, vijf edit-a-thons, drie gastcolleges aan VUB en UA en 11 andere presentaties.

1.2.4. Eigen online kennisplatformen en publieke platformen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
CEST⁹							
totaal aantal wijzigingen	8.486	1.363	1.357	1.403	1.115	7.643	912
aantal wijzigingen door PACKED-auteurs	8.486	1.363	1.315	1.197	997	5.340	902
aantal wijzigingen door externe auteurs	0	0	42	206	118	2.303	10
aantal gewijzigde pagina's	827	287	193	281	134	alle pagina's zijn gewijzigd	192
aantal bestanden opgeladen als bijlage	800	84	55	31	56	301	86
aantal PACKED-auteurs	7	7	5	7	6	8	6
aantal externe auteurs	0	4	4	5	9	8 en 2 jobstudenten van PACKED vzw	12 en 1 jobstudent van PACKED vzw
aantal geactualiseerde of toegevoegde informatie over standaarden	2.525	71	42	0	0	260 (alle records werden geredigeerd)	12
aantal geactualiseerde of toegevoegde informatie over tools	836	44	4	0	0	20 (vanaf nul opnieuw begonnen)	7
aantal toegevoegde termen glossarium	158	1	4	13	0 ¹⁰	(niet meer te achterhalen)	1
aantal gewijzigde termen glossarium	0	15	43	156	16	222 (alle termen werden geredigeerd)	4
aantal nieuwe gevalstudies gepubliceerd	0	8	5	5	2	20	12
aantal items CEST-blog	/	32	16	1	/	/	/
aantal herwerkte richtlijnen	15	10	2	3	2	0	3
TRACKS							
toegevoegde richtlijnen	/	/	/	17 ¹¹ (7 maanden)	0	0 (wel herwerkt, n.a.v. basisarchieffzorg)	0 (wel Engelse vertaling basiszorg-pagina)
toegevoegde tools	/	/	/	30 ¹² (7 maanden)	4	3	3 (+ update van diverse andere tools)
toegevoegde praktijkvoorbeelden	/	/	/	12 ¹³ (7 maanden)	5	3	3
toegevoegde activiteiten	/	/	/	8	9	2 en 1	6

⁹ De cijfers voor 2011 geven een vertekend beeld omdat de CEST-website in 2011 werd gecreëerd.

¹⁰ Er werden geen nieuwe termen toegevoegd, maar wel enkele tientallen termen herwerkt.

¹¹ Geschreven door een werkgroep die naast medewerkers van PACKED vzw bestaat uit medewerkers van Het Firmament, Resonant, CVAA, het Letterenhuis en AMVB

¹² Waarvan er twintig werden geschreven door medewerkers van PACKED vzw en tien door medewerkers van partnerorganisaties.

¹³ Waarvan er negen werden geschreven door medewerkers van PACKED vzw en drie door medewerkers van partnerorganisaties.

				(3 maanden)		herwerkt	
toegevoegde nieuwsberichten	/	/	/	18 (7 maanden)	25	26	16
SCART							
toegevoegde interviews ¹⁴	/	3	21	4	1	0	0
toegevoegde gevalstudies ¹⁵	/	4	12	1	1	0	0
toegevoegde artikels ¹⁶	/	3	10	1	1	0	0

1.2.5. Samenwerking met de Wikimedia Foundation

georganiseerde schrijfsessies	/	/	/	/	/	/	14 ¹⁷
toegevoegde artikels	/	/	/	/	/	/	65 ¹⁸
aangevulde/verbeterde artikels	/	/	/	/	/	/	41 ¹⁹
geüploadede afbeeldingen	/	/	/	/	/	2.987 ²⁰	879 ²¹
afbeelding gebruikt in artikels	/	/	/	/	/	/	14
geüploadede data(sets)	/	/	/	/	/	8 sets (ong. 30.000 records)	2 sets (2.055 records over speellocaties en 4.400 relaties tussen archiefvormers en hun archieflocaties)

1.2.6. Disseminatie en communicatie

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bijdragen aan externe publicaties							
aantal artikels bijgedragen aan externe publicaties	3	3	11	15	14	16	14
Nieuwsbrieven							
Aantal	11	10	10	10	10	11 (plus 1 extra)	11

¹⁴ Voor 2012 en 2013 geeft dit een vertekend beeld omdat een aantal bijdragen afkomstig zijn van de oude PACKED-website.

¹⁵ Voor 2012 en 2013 geeft dit een vertekend beeld omdat een aantal bijdragen afkomstig zijn van de oude PACKED-website.

¹⁶ Voor 2012 en 2013 geeft dit een vertekend beeld omdat een aantal bijdragen afkomstig zijn van de oude PACKED-website.

¹⁷ Twee in het kader van de Dag van de Dans, negen in het kader van het TheaterFestival, één in de Openbare Bibliotheek van Vorst, één bij de Zinneke Parade en één besloten sessie met studenten Theaterwetenschappen.

¹⁸ Daarvan werden er 5 weer verwijderd, en 58 door PACKED-medewerkers geschreven.

¹⁹ Daarvan werden er 38 door PACKED-medewerkers aangevuld/verbeterd.

²⁰ Het betreft foto's die door vrijwilligers werden gemaakt en opgeladen in het kader van het project Wiki loves Art.

²¹ Daarvan waren 842 afkomstig van LUKAS/Groeningemuseum, en werden er 37 gemaakt door vrijwilligers tijdens edit-a-thons in kader van het TheaterFestival.

						nieuwsbrief)	
aantal items	120	140	150	150	129	160	157
Twitter							
aantal tweets over de eigen werking van PACKED vzw	/	/	/	/	/	/	89 ²²
aantal eigen tweets en replies	0	16	33	35	1	56	210
aantal impressies	0	niet bekend	niet bekend	1.375	1.422	17.614	117.906
aantal retweets door anderen	0	1	12	5	7	36	237
Slideshare							
aantal opgeladen presentaties	0	0	1	14	3	11	24
aantal views	/	/	/	/	/	/	3.288
aantal downloads ²³	/	/	/	/	/	/	87
Websites							
www.packed.be: unieke bezoekers	9.032	9.390	8.634	9.561	8.341	12.021	12.589
www.packed.be: pageviews	48.093	35.925	31.575	31.541	27.279	20.110	96.358
www.projectcest.be: unieke bezoekers	2.164 (5 maanden)	7.051	8.274	8.988	9.646	7.742	7.410
www.projectcest.be: pageviews	51.636 (5 maanden)	54.299	59.172	46.730	44.779	53.454	34.255
www.projecttracks.be: unieke bezoekers	/	/	/	2.585 (7 maanden)	10.070	8.327	10.335
www.projecttracks.be: pageviews	/	/	/	23.017 (7 maanden)	32.350	25.326	25.340
www.scart.be: unieke bezoekers	/	1.105 (2 maanden)	4.252	5.571	9.947	9.479	10.113
www.scart.be: pageviews	/	4.457 (2 maanden)	29.611	25.063	34.160	33.226	27.013
www.dca-project.be: unieke bezoekers	/	5.618	6.225	5.021	4.611	9.432	9.135
www.dca-project.be: pageviews	/	17.480	19.781	11.397	9.865	6.847	6.308
www.opencultuurdata.be: unieke bezoekers	/	/	2.252 (9 maanden)	1.958	1.817	2.873	1.002
www.opencultuurdata.be: pageviews	/	/	11.743 (9 maanden)	5.435	3.144	4.527	1.537
www.scoremodel.be: unieke bezoekers	/	/	1.289 (9 maanden)	2.455	5.416	1.783	1.049
www.scoremodel.be: geregistreerde gebruikers	/	/	120 (9 maanden)	33	64	167	36
www.scoremodel.be: anonieme rapporten	/	/	281 (9 maanden)	176	147	62	1
www.cityquest.be: geregistreerde gebruikers	/	/	/	/	172	58	30
www.cityquest.be: aantal aangemaakte quests	/	/	/	/	238	77	41

²² In plaats van een onderscheid tussen eigen tweets en retweets te maken, maken we vanaf 2017 het onderscheid tussen tweets over de eigen werking en meer algemene nieuwstweets (vaak retweets).

²³ Gebruikersstatistieken zijn niet opvraagbaar in Slideshare analytics voor 2016 en vroeger.

1.2.7. Personeelsploeg

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Personeel							
totaal aantal voltijdse equivalenten (VTE) ²⁴	5 / 6,25	5 / 5,75	7 / 7,25	9 / 9,75	8,3 / 8,2	8,7/8	8,1 / 8,15 ²⁵
gemiddeld aantal voltijdse werknemers	4	4	5	8	7	6,5	6,8
gemiddeld aantal deeltijdse werknemers	3	2	3	2	2	3	2
aantal mannelijke voltijdse equivalenten ²⁶	3 / 4,5	4 / 4,25	4 / 4,5	3 / 4	3,7 / 3,6	4,9 / 4,7	5,4
aantal vrouwelijke voltijdse equivalenten ²⁷	2 / 1,75	1 / 1,5	3 / 2,75	6 / 5,75	4,6 / 4,6	3,8 / 3,3	2,7
aantal voltijdse equivalenten universitair onderwijs (master) ²⁸	0 / 6,25	0 / 5,75	0 / 7,25	0 / 9,75	0 / 8,2	8,7 / 8	0 / 8,3
aantal gepresteerde uren voltijdse werknemers ²⁹	7.737	7.782	10.062	12.905	11.126	10.883,2	11.324
aantal gepresteerde uren deeltijdse werknemers ³⁰	2.415	1.957	1.868	3.352	2.449	2.249,60	1.284,40
totaal aantal gepresteerde uren ³¹	10.152	9.739	11.930	16.257	13.575	13.132	12.608,4
aantal gezamenlijke personeelsvergaderingen	5-tal	4-tal	8-tal	5-tal	8-tal	8-tal	10-tal

1.2.8. Financiën

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
inkomsten							
werkingsubsidie via Ministerie van Cultuur	197.726 €	257.687 €	286.650 €	288.656 €	274.396 €	275.167 €	279.601,97 €
aanvullende middelen via Ministerie van Cultuur ³²	116.589 €	65.848 €	49.954 €	190.824 €	191.118 €	156.902 €	164.930 €
aanvullende middelen via Europese Unie	85.940 €	72.811 €	85.353 €	78.663 €	121.847 €	87.362 €	47.819,29 €

²⁴ Als er twee cijfers staan, is het eerste cijfer het cijfer opgenomen in de sociale balans, het tweede cijfer een eigen berekening o.b.v. de werkelijkheid.

²⁵ Het aantal VTE's die werkelijk gepresteerd werden, ligt echter lager, nl. 7,95 VTE (als we de ziektemaanden van Emanuel Lorrain in mindering brengen, consequent aan de besparing op het loonbudget) of zelfs 7,6 VTE (als we ook nog de niet gepresteerde, maar wel uitbetaalde maanden voor Sanne Van Bellingen in mindering brengen).

²⁶ Idem.

²⁷ Idem.

²⁸ Idem.

²⁹ Eigen cijfer uit info Sociaal secretariaat. De sociale balans vermeldt soms een ander cijfer, maar dat cijfer strookt niet met de werkelijkheid.

³⁰ Idem.

³¹ Idem.

³² De aanvullende middelen zijn afkomstig uit diverse samenwerkingsovereenkomsten en projectsubsidies: Archipel (2011) Montevideo (2011), AAT-vertaling (2012), INgeBeeld (2012, 2013 en 2014), TRACKS (2013, 2014, 2015 en 2016), PID-traject (2013, 2014, 2015 en 2016), matching funds voor deelname aan Europese projecten (AthenaPlus, Europeana Space, DCA en Linked Heritage).

aanvullende middelen uit VIA-subsidies	1886 €	8.793 €	15.270 €	20.920 €	26.420 €	24.684 €	26.794,63 €
aanvullende middelen via Sociale Maribel	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	17.759 €	30.143,27 €
aanvullende middelen via andere overheden Innoviris/VGC	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0	34.798,50 € ³³
inkomsten uit dienstverlening e.a.	18.763 €	13.941 €	102.987 € ³⁴	103.502 € ³⁵	16.242 €	12.408 €	23.673,16 €
totale inkomsten	420.904 €	419.080 €	540.214 €	682.565 €	630.023 €	574.455 €	607.670,82 €
Uitgaven							
loonkosten	295.804 €	323.794 €	397.730 €	527.716 €	467.658 €	473.213 €	486.956,52 €
andere kosten	109.218 €	75.590 €	83.003 €	148.615 €	96.762 €	79.581 €	99.187,69 €
totale uitgaven	405.022 €	399.384 €	480.733 €	676.331 €	564.420 €	552.794 €	586.144,21
Resultaat							
resultaat van het boekjaar	17.894 €	20.702 €	60.650 €	- 6.234 €	65.603 €	21.660 €	21.525,61 €
(gecumuleerd) over te dragen resultaat	33.161 €	53.862 €	114.512 €	108.277 €	173.880 €	195.540 €	217.066 €

1.2.9. Bestuursorganen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bestuursorganen							
aantal leden RvB aan einde jaar	6	6	4	6 (plus 1 expert als waarnemer)	6 (plus 1 expert als waarnemer)	6	7
aantal leden RvB vertrokken	/	0	2	geen	geen	3 (waarvan één waarnemer)	0
aantal nieuwe leden RvB	/	0	0	2 (plus 1 expert als waarnemer)	geen	2	1
aantal bijeenkomsten RvB	5	4	4	4	5	4	4
aantal leden AV aan einde jaar	8 (waarvan 6 RvB-leden)	8 (waarvan 6 RvB-leden)	6 (waarvan 4 RvB-leden)	8 (waarvan 6 RvB-leden en 1 expert als waarnemer)	8 (waarvan 6 RvB-leden en 1 expert als waarnemer)	8 (waarvan 6 RvB-leden)	9 (waarvan 7 RvB-leden)
aantal bijeenkomsten AV	1	1	1	1	1	2	2

³³ Dit bedrag bestaat uit 10.500 euro subsidie van de VGC, en 24.298,50 euro van Innoviris

³⁴ In 2013 waren er meer dan gemiddeld 'inkomsten uit dienstverlening' door de rol van PACKED vzw in de opstart van het VIAA (die samenwerking staat in 2013 voor 70.571 euro).

³⁵ In 2014 waren er meer dan gemiddeld 'inkomsten uit dienstverlening' door de rol van PACKED vzw in het VIAA (die samenwerking staat in 2014 voor 92.511,81 euro).

1.3. CONCLUSIE

1.3.1. Inhoudelijke doelstellingen bereikt

2017 was het eerste jaar van de twee waarmee de decretale periode 2012-2016 verlengd werd. Globaal genomen bleef in 2017 de activiteit stabiel tegenover 2016. Aanvullend dient daarbij wel te worden opgemerkt dat in 2017 PACKED vzw een beleidsplan voor de periode 2019-2023 heeft opgemaakt, en betrokken was in een klankbordgroep, stuurgroep en redactieteam tijdens de voorbereiding van de visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk' van minister Gatz.

In sommige onderdelen van de werking was er in 2017 een toename t.o.v. 2016, in andere een lichte daling:

- vorming: het aantal georganiseerde vormingsactiviteiten is zeer sterk toegenomen (+25%);
- advies en ondersteuning: het aantal beantwoorde loketvragen is afgenomen (-11%);
- projecten: het aantal uitgevoerde projecten is licht afgenomen (-10 %);
- online kennisplatformen: aanvulling/actualisering TRACKS bleef constant, maar er is een terugval in de aanvulling / actualisering van CEST en SCART (bij CEST is de vergelijking met 2016 evenwel niet representatief omdat die website in 2016 volledig herzien werd en er dus veel content werd op toegevoegd);
- artikels: het aantal geschreven artikels is licht afgenomen (-3,5 %);
- communicatie: het aantal gepubliceerde nieuwsbrieven bleef constant, maar het aantal opgenomen nieuwsitems is licht afgenomen (-2%);
- sociale media: het gebruik van Twitter en Slideshare is zeer sterk toegenomen.

Maar eigenlijk is die vergelijking met 2016 niet correct: het totaal aantal gepresteerde uren lag toen immers 4,2% hoger dan in 2017. We zouden evenzeer de vergelijking kunnen maken met 2013, toen het totaal aantal gepresteerde uren 5,7% lager lag dan in 2017 (zie 1.3.3.).³⁶

De verschillende operationele doelstellingen uit de beheersovereenkomst en het Actieplan 2017 worden ruimschoots afgedekt door de bovenvermelde activiteiten.

Ondanks het feit dat in 2017 de inhoudelijke doelstellingen weer werden bereikt, er een positief financieel resultaat werd geboekt en er een ruime financiële reserve is, wachten PACKED vzw in 2018 enkele grote uitdagingen om de inhoudelijke doelstellingen te blijven bereiken:

- het behoud van de personeelsploeg (en dus de opgebouwde expertise);
- de omgang met de toenemende druk op de organisatie en personeel door enerzijds de blijvende vraag naar advies en ondersteuning, en anderzijds de noodzaak aan een grotere tijdsinvestering in het zoeken en verantwoorden van aanvullende financiering;
- het beperken van langdurige afwezigheden wegens ziekte (mogelijk mede veroorzaakt door de toenemende druk);
- het ombuigen van de terugval in de aanvulling en het gebruik van de online

³⁶ 2013 en 2016 zijn sinds 2011 de twee jaren die wat betreft het totaal aantal gepresteerde uren het dichtst in de buurt komen van 2017.

- kennisplatformen en tools;
- het verzekeren van het gezond financieel beheer bij het wegvallen van aanvullende middelen;
- het vinden van aanvullende financiering voor 2018;
- het realiseren van een structurele verandering in het veld terwijl, ondanks de publicatie van de visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk', een overkoepelend actieplan (met bijhorende financiering) van de Vlaamse overheid op het vlak digitaal erfgoed nog ontbreekt.

1.3.2. Wijzigingen personeelsploeg

Er stelden zich in 2017 meerdere uitdagingen op het vlak van personeelsbeheer. We moesten twee ervaren medewerkers een aantal maanden missen door zwangerschaps-, vaderschaps- en ouderschapsverlof. Met Sanne Van Bellingen werd de arbeidsovereenkomst verbroken na een lange afwezigheid. In mei 2017 verliet Pieter de Praetere na twee jaar de organisatie. Pas in juli kon een nieuwe IT-medewerker starten bij PACKED vzw. Vanaf september 2017 viel Emanuel Lorrain uit door ziekte. Het project Resurrection Lab, dat door hem werd geïnitieerd, viel tijdelijk stil. In november beslisten we, in overleg met hem, om andere PACKED-medewerkers de projecttaken te laten overnemen.

De belangrijkste vaststelling is dat, als we kijken naar het totaal aantal gepresteerde uren in 2017, we terug gedaald zijn naar het niveau van voor 2014. Door het moeten inspelen op dergelijke onvoorziene problemen en de extra werklust voor het voorbereiden van een meerjarig subsidiedossier, was het moeilijk om met de huidige personeelsploeg onze werking verder uit te breiden om te voldoen aan de toenemende vraag naar expertise. Een bijkomende medewerker met meer inhoudelijke en technische expertise blijft ontbreken in het PACKED-team. We proberen dat gemis voorlopig zo goed mogelijk op te vangen met behulp van een goede samenwerking tussen de ervaren en minder ervaren medewerkers. Wanneer in 2019 de nieuwe meerjarige subsidiëringsperiode start, hopen we terug het PACKED-team te kunnen versterken.

1.3.3. Toenemende druk

Ondanks het feit dat we wat betreft het totaal aantal gepresteerde uren gedaald zijn naar het niveau van voor 2014, lag het aantal verrichte activiteiten in 2017 in het algemeen wel flink hoger in vergelijking met 2013:

- loket: 152-tal beantwoorde vragen i.p.v. 95-tal (+ 60%);
- vorming: 34 vormingsactiviteiten i.p.v. 16 (+ 113%);
- projecten: 20 projecten i.p.v. 10 (+ 100%);
- artikels bijgedragen aan externe publicaties: 14 i.p.v. 11 (+ 27%);
- nieuwsbrieven: 11 i.p.v. 10 (+ 10%);
- aantal items in nieuwsbrief: 157 i.p.v. 150 (+ 5%).

Daaraan moet worden toegevoegd dat de TRACKS-website en de werking van PACKED vzw naar de kunstensector nog nauwelijks bestond in 2013. Ook waren er in 2013 nog geen samenwerkingsactiviteiten met de Wikimedia Foundation. Wat de communicatie betreft, werd er nog geen gebruik gemaakt van Twitter en Slideshare. Ook hebben we in 2017 met het ganse PACKED-team een beleidsplan voor de periode 2019-2023 voorbereid en geschreven, en waren we actief in een klankbordgroep, stuurgroep en redactieteam tijdens

de voorbereiding van de visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk'. Het aantal Europese projecten waarin we betrokken waren lag in 2017 wel lager dan in 2013 (2 i.p.v. 3). Ook de hoeveelheid werkuren die in CEST werden geïnvesteerd lag in 2017 lager dan in 2013, en dat is ook het geval voor SCART. In 2013 hebben we in vergelijking met 2017 wel aanzienlijk meer tijd geïnvesteerd in VIAA, dat toen werd opgestart.

De groei van PACKED vzw sinds 2014 was geen doel op zich, maar was noodzakelijk om tegemoet te komen aan het stijgend aantal loketvragen, projectvoorstellen, uitnodigingen voor samenwerking en overleg, ... Terwijl de groei terug ongedaan is gemaakt, is het aantal loketvragen, projectvoorstellen, uitnodigingen voor samenwerking en overleg, ... gestegen. Dat leidt onvermijdelijk tot extra werkdruk.

Naast het voldoen aan die groeiende vraag, gaat er ook steeds meer tijd op aan het zoeken naar en het verantwoorden van aanvullende financiering. Al in 2015 kwam de organisatie en de personeelsploeg daardoor onder druk te staan in een situatie waarin uitbreiding (en zelfs behoud) van de ploeg financieel onmogelijk was. Dat in zowel 2016 als 2017 enkele PACKED-medewerkers langdurig uitvielen wegens ziekte, wordt mogelijk mede veroorzaakt door de toenemende druk. Een verzwarende factor daarbij is de traagheid waarmee structurele verandering m.b.t. digitaal erfgoed in de culturele sector kan worden gerealiseerd.

Een opvallende evolutie is ook dat terwijl de Vlaamse overheid de voorgaande jaren de aanvullende middelen E-cultuur steeds heeft toegekend op basis van projectvoorstellen van PACKED vzw zelf (die steeds in elkaars verlengde lagen), ze in 2017 werden toegekend voor een opdracht: het ontwikkelen van een concept voor een *Zelfevaluati toolkit digitale maturiteit*.

1.3.4. Evolutie aanvulling en gebruik van de online kennisplatformen en tools

Op TRACKS werden evenveel richtlijnen en tools gepubliceerd als in 2016, maar minder nieuwsberichten. Op de twee andere kennisplatformen die PACKED vzw beheert, nl. SCART en CEST was er echter een terugval in de aanvulling van de content.

Op TRACKS waren 24,1% meer bezoekers dan in 2016 en het aantal pageviews bleef quasi gelijk; ten opzichte van 2015 waren er 2,6% meer bezoekers en is het aantal pageviews gedaald met 21,7%. CEST kende 4,3% minder bezoekers dan in 2016 en 35,9% minder pageviews; ten opzichte van 2015 waren er 23,2% minder bezoeker en is het aantal pageviews gedaald met 23,5%. SCART, waar behalve de aankondiging van het nieuwe project Resurrection Lab geen content werd toegevoegd, kende toch nog meer bezoekers dan in 2016, maar wel minder pageviews.

Door de toenemende werkdruk hebben PACKED-medewerkers steeds minder tijd om nieuwe informatie op de kennisplatformen te plaatsen en aanwezige informatie te actualiseren. We zullen de impact op het gebruik blijven monitoren, en ons moeten blijven buigen over de vraag welke aanvullingen en actualiseringen we kunnen blijven verzekeren als de toenemende werkdruk aanhoudt.

1.3.5. Gezond financieel beheer

Ondanks het te grote aandeel van de (onzekere) aanvullende financiering (o.a. uit Europese projectsubsidies, en matching funds en middelen E-cultuur van de Vlaamse overheid) blijft de financiële situatie van PACKED vzw voorlopig nog gezond. In 2017 is het financiële resultaat positief. De verklaring daarvoor zijn onvoorziene factoren zoals het vertrek en de langdurige afwezigheden van personeelsleden (minder loonkost), en toezeggingen van subsidies en vergoedingen die ten tijde van de opmaak van het actieplan 2017 nog onbekend of onzeker waren (meer inkomsten). Opmerkelijk is verder dat de inkomsten uit dienstverlening e.a. in 2017 bijna zijn verdubbeld. Als we 2013 en 2014 buiten beschouwing laten omdat dat uitzonderlijke jaren waarin we konden rekenen op inkomsten uit de opstart van VIAA, zijn de inkomsten uit dienstverlening e.a. sinds 2011 nooit zo hoog geweest. De gecumuleerde reserve bedraagt op het einde van 2017 217.065,78 euro.

In 2018 wordt een groot verlies verwacht dat in het actieplan is begroot op -163.614,83 euro). Daarom is het een goede zaak dat PACKED vzw een reserve heeft die kan worden aangesproken. Bovendien is ze groot genoeg opdat een budgettaire buffer kan worden overdragen naar de volgende subsidieperiode 2019-2023. Bij uitstek bij de onzekere overgang van de ene subsidieperiode naar de andere op het einde van 2018 is een dergelijke buffer gewenst.

1.3.6. Onzekere financiële toekomst

De structurele werkingssubsidies bedragen vandaag minder dan de helft van het totale PACKED-budget. In 2017 was het aandeel van de aanvullende financiering opnieuw groter dan de structurele middelen (54% tegenover 46 %). Ook in 2014, 2015, en 2016 was dat reeds het geval. Onze structurele werkingssubsidies dekten in 2017 slechts 57,4% van onze loonkosten (daarbij laten we de andere kosten buiten beschouwing).

PACKED vzw zit dus financieel in een lastige positie. Van de ruime reserve die is opgebouwd, zal minstens de helft nodig zijn om het verwachte negatieve jaarresultaat voor 2018 op te vangen om louter de werking met de huidige capaciteit voort te zetten - terwijl we eigenlijk de capaciteit moeten opvoeren om de toenemende werkdruk te kunnen verminderen. In afwachting van duidelijkheid over onze werkingssubsidie PACKED vzw voor 2019-2023, en wat de Vlaamse overheid prioritair van ons verwacht in de nieuwe subsidieperiode en in het kader van de implementering van de visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk', lijkt het ons noodzakelijk om de rest van de reserve als buffer te behouden. De verwachtingen van de Vlaamse overheid zullen mee bepalen in welke versterking PACKED vzw het dringendst dient te investeren, bv. in inhoudelijke expertise of in IT-vaardigheden.

1.3.7. Noodzaak aan een digitale strategie en infrastructuur

Terwijl PACKED vzw in 2011 als expertisecentrum digitaal erfgoed is gestart met voornamelijk aandacht voor de processen van het creëren, beschrijven, bewaren, online toegankelijk maken en uitwisselen van digitaal erfgoed, hebben we sinds 2012 gemerkt dat

we daaraan ook de ontwikkeling van een digitale strategie of beleid (zowel op organisatieniveau als op landelijk niveau) en het hergebruik van digitaal erfgoed moeten toevoegen.

In het ontwikkelen van een digitale strategie of beleid hebben we in het verleden meer op overkoepelend niveau geïnvesteerd dan op organisatieniveau, bv. door intensief mee te werken aan het traject dat resulteerde in de visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk'. Sinds eind december 2017 heeft minister Gatz die visienota voorgesteld. Ze nota zal hopelijk een leidraad worden om - vanuit een langetermijnperspectief - de digitale transformatie van de culturele sector te ondersteunen.

Op organisatieniveau hebben we vooral in de museumsector geprobeerd bij te dragen aan de ontwikkeling van een digitale strategie of beleid. We hebben dat in 2017 in grote mate gedaan door enerzijds de samenwerking met Vlaamse Kunstcollectie en haar partnerinstellingen voort te zetten, en anderzijds met een aantal musea mee te denken over hun digitale strategie (zoals bv. STAM en het In Flanders Fields Museum). Ook hebben we, in samenwerking met FARO, een tweedelige workshop rond dit thema georganiseerd voor een groep musea (naar aanleiding van hun beleidsplanningstrajecten).

Om de mogelijkheden tot het hergebruik van digitaal erfgoed te bevorderen hebben we een bijdrage geleverd door o.a. een donatie van fotografische reproducties van LUKAS en het Groeningemuseum aan Wikimedia Commons en een project over het documenteren van levend (podiumkunsten)erfgoed m.b.v. de Wikimedia-platformen.

Dat zowel de kunsten- als de cultureel-erfgoedsector de weg blijven vinden naar PACKED vzw als expertisecentrum digitaal erfgoed is een goede zaak. Net als de voorbije jaren willen we dit beknopt verslag opnieuw afsluiten met te stellen dat het vergroten van de expertise bij o.a. de collectiebeherende instellingen en de archiefvormers noodzakelijk is om de digitaliseringskwaliteit en de digitale duurzaamheid te verbeteren. PACKED vzw kan als expertisecentrum maar op een efficiënte manier aan dienstverlening doen als ook de verschillende segmenten van de cultuursector zelf investeren in eigen expertiseopbouw. Naast de investering in expertise bij de collectiebeherende instellingen en archiefvormers dient er ook een investering te komen in een digitale infrastructuur. De kosten daarvoor zijn voor collectiebeherende instellingen en archiefvormers zo hoog dat het vaak enkel mogelijk is om dat overkoepelend aan te pakken. Zonder een dergelijke (gedeelde) infrastructuur zal de expertise die de afgelopen jaren bij PACKED vzw (en een aantal collectiebeherende instellingen en archiefvormers) is opgebouwd nooit optimaal renderen. De aandacht voor digitale netwerkinfrastructuur voor Vlaanderen in de visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk' leidt hopelijk op termijn naar een oplossing.

DEEL 2: GEDETAILLEERD VERSLAG

2.1. KOPPELING VAN ACTIVITEITEN MET DOELSTELLINGEN

2.1.1. Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen van PACKED vzw zoals die werden geformuleerd in het Actieplan 2017 en de Beheersovereenkomst zijn:

- OD 1: PACKED vzw heeft in onderzoeksprojecten (al dan niet internationaal) omtrent het aanmaken, ontsluiten, bewaren, delen en uitwisselen van digitaal erfgoed geparticipeerd of ze zelf geïnitieerd, en heeft de bekomen onderzoeksresultaten gedissemineerd naar de cultureel-erfgoedsector en andere belanghebbenden. Ze heeft hierbij een bijzondere aandacht gehad voor het cultureel erfgoed van musea, alsook voor audiovisueel erfgoed.
- OD 2: PACKED vzw heeft haar website(s) verder uitgebouwd met als doel de informatie die ze over het aanmaken, ontsluiten, bewaren, delen en uitwisselen van digitaal erfgoed verzamelt, op een gebruiksvriendelijke manier met behulp van registers en werkinstrumenten ter beschikking te stellen van de cultureel-erfgoedsector en andere belanghebbenden. PACKED vzw heeft hierbij een proactieve houding aangenomen, met een bijzondere aandacht voor het aanmaken en bewaren van digital born informatieobjecten in de cultureel erfgoed- en kunstensector.
- OD 3: PACKED vzw heeft een reeks discursieve momenten omtrent aspecten van het aanmaken, ontsluiten, bewaren, delen en uitwisselen van digitaal erfgoed ge(co-) organiseerd. Hierop zijn vertegenwoordigers van de cultureel-erfgoedsector alsook andere belanghebbenden uitgenodigd.
- OD 4: PACKED vzw heeft als loket gefungeerd waar cultureel-erfgoedinstellingen terecht kunnen voor advies en begeleiding over aspecten van het aanmaken, ontsluiten, bewaren, delen en uitwisselen van digitaal erfgoed. Indien PACKED vzw voor het beantwoorden van een bepaalde vraag zelf niet over de nodige kennis, ervaring en deskundigheid beschikte, heeft ze doorverwezen naar actoren die deze wel hebben.
- OD 5: PACKED vzw heeft overleg geïnitieerd met diverse (binnen- en buitenlandse) partnerorganisaties en actoren uit het cultureel-erfgoedveld (o.a. FARO) en heeft geparticipeerd in (regionale, nationale en internationale) werk- en stuurgroepen en in overlegorganen op het vlak van het aanmaken, ontsluiten, bewaren, delen en uitwisselen van digitaal erfgoed.
- OD 6: Om innovatie m.b.t. gebruik van nieuwe standaarden, technologieën en methoden voor het aanmaken, ontsluiten, bewaren, delen en uitwisselen van digitaal erfgoed mogelijk te maken, heeft PACKED vzw zowel instellingen uit het cultureel-erfgoedveld alsook andere relevante partners betrokken bij projecten en acties, en bij overleg. Onderzoeksprojecten ter ontwikkeling van nieuwe kennis rond het

aanmaken, ontsluiten, bewaren, delen en uitwisselen van digitaal erfgoed zijn opgezet over de institutionele en sectorale grenzen heen.

- OD 7: PACKED vzw heeft de opbouw en de spreiding van kennis, ervaring en deskundigheid m.b.t. het aanmaken, ontsluiten, bewaren, delen en uitwisselen van digitaal erfgoed, alsook de acties met het oog op de erkenning en bewustmaking van de problematiek omtrent duurzame digitale bewaring en toegankelijkheid afgestemd met andere actoren uit het cultureel-erfgoedveld (met een bijzondere aandacht voor concrete taakafspraken met FARO).
- OD 8: PACKED vzw heeft een bijzondere aandacht gehad voor een maatschappelijk en cultureel diverse samenstelling van het personeelsbestand en de raad van bestuur en zet activiteiten op rond diversiteit. Er is getracht om in de raad van bestuur een vertegenwoordiger op te nemen van de privaatrechtelijke archiefsector. Bovendien heeft PACKED vzw zich geëngageerd om proactief vorm te geven aan acties die vervat zitten in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding en die betrekking hebben op hun doelstellingen.
- OD 9: PACKED vzw heeft in zijn werking de basisprincipes van duurzaamheid en ecologisch bewustzijn ingebouwd. Dit behelst onder meer constante aandacht voor de ecologische impact van de werking. Het behelst ook een duurzame werking, met kennisborging naast kennisdeling. In dit kader heeft PACKED vzw er ook voor gezorgd dat de omgang met gedigitaliseerd of digital born cultureel erfgoed op een duurzame manier verloopt.
- OD 10: PACKED vzw heeft zich geëngageerd om te waarborgen dat de website van de organisatie toegankelijk is. Dit betekent dat de website ook bruikbaar moet zijn voor mensen met een visuele, auditieve of motorische beperking. Indien PACKED vzw een nieuwe website heeft gebouwd, voldoet deze aan de ijkpunten van de AnySurfer-checklist.

Van 2.3 tot 2.7 worden de activiteiten beschreven die voortvloeien uit deze operationele doelstellingen.

2.1.2. Beknopt overzicht van activiteiten gekoppeld aan doelstellingen

Het onderstaande overzicht toont hoe de verschillende PACKED-activiteiten in 2016 de verschillende vooropgestelde operationele doelstellingen hebben afgedekt.

1. ONDERSTEUNING	DOELSTELLINGEN
1.1. Loket (ad hoc)	1, 3, 4, 5, 6 & 7

1.2. Loket (gesubsidieerde) cultureel-erfgoedprojecten³⁷	
1.2.1. Inventarisatie en typologering van koetsierrijtuigen	1, 4 & 6
1.2.2. Duiken in de machine - fase 2	1, 4 & 6
1.2.3. Haalbaarheidsstudie dienstverlening born-digital architectuurarchieven (HaDiBoDi)	1, 4 & 6
1.2.4. Waarderingsproject FOMU	1, 4 & 6
1.2.5. Waarderingsproject Vlaamse Erfgoedbibliotheek	1, 4 & 6
1.3. Vorming	
1.3.1. Digitale preservering in erfgoed- en kunstorganisaties	3, 4 & 7
1.3.2. Workshops digitale strategie	3, 4 & 7
1.3.3. Studiedag Sharing is caring - BXL Extension: Opening up with Wikimedia	3, 4 & 7
1.3.4. Bijdrage PACKED vzw op Informatie aan Zee	3, 4 & 7
1.3.5. Gastcolleges in hoger (kunst)onderwijs	3 & 4
2. PROJECTEN	
2.1. Digitaal-erfgoedprojecten Europa	
2.1.1. Europeana Space, Spaces of possibility for the creative re-use of Europeana's content	1 & 6
2.1.2. PREFORMA, PREservation FORMAts for culture information/e-archives	1 & 6
2.2. Projecten gefinancierd met aanvullende middelen van Vlaamse overheid of Brussels gewest	
2.2.1. MEDEA	1 & 6
2.2.2. Blauwdruk gedistribueerd beeldbeheer	1, 4 & 6
2.2.3. Resurrection Lab	1 & 6
2.2.4. Erfgoedzorg in de kunstensector – TRACKS	1, 3, 6 & 7
2.2.5. Levend erfgoed documenteren op Wikipedia	1, 4 & 6
2.2.6. Vervolgproject datahub	1, 4 & 6

³⁷ Niet alle opgesomde projecten zijn gesubsidieerd op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet.

2..2.7. ZelfevaluatiETOOLKIT digitale maturiteit	1 & 6
2.3. Projecten gefinancierd met structurele werkingsmiddelen van PACKED vzw	
2.3.1. Preservering van audiovisueel erfgoed	1, 2, 4, 6, 7
2.3.2. Bewaring van digitale archieven	1, 2, 4, 6, 7
2.4.3. Collectieontsluiting op Wikimedia	1, 2, 4, 6, 7
2.4.4. Migratie Invulboek Erfgoedinzicht naar CEST	1, 2, 4, 6, 7
2.4.5. Kwaliteitscontrole	1, 2, 4, 6, 7
3. OVERLEG EN SAMENWERKING	
3.1. Expertisedeling	
3.1.1. Europeana Vlaanderen Overlegplatform	5
3.1.2. Collegagroep digitale publieksbemiddeling	5
3.1.3. Vlaams-Nederlands overleg i.v.m. digitaal erfgoed	5 & 7
3.1.4. Gebruikersgroep 'Cultureel erfgoed en auteursrecht'	5 & 7
3.1.5. BeMuseum	5
3.2. Beleid en belangenbehartiging	
3.2.1. Afstemmingsoverleg m.b.t. digitaal erfgoed	7
3.2.2. Overleg landelijke erkende expertisecentra en organisaties volkscultuur	5
3.2.3. Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed	5
3.3. Beoordelingscommissies	
3.3.1. Beoordelingscommissie Cultureel-erfgoedprojecten & Cultureel-erfgoedconvenants	5 & 7
4. EXTERNE COMMUNICATIE	
4.1. Nieuwsbrief	1 & 2
4.2. Websites	1 & 2
4.3. Sociale media	1 & 2
4.4. Publicaties	

4.4.1. Artikels	3
4.4.2. Beleidsteksten	3 & 7
5. ALGEMEEN BEHEER	
5.1. Werving financiële middelen	
5.1.1. Structurele middelen	1 & 9
5.1.2. Aanvullende middelen	1 & 9
5.2. Financieel beheer	
5.2.1. Voorbereiding boekhouding	9
5.2.2. Evaluatie kosten en budget	9
5.3. Bestuur en rapportering	
5.3.1. Algemene Vergadering en Raad van Bestuur	2, 7 & 8
5.3.2. Subsidiërende overheden	2 & 7
5.4. Personeelsbeheer en interne communicatie	
5.4.1. Personeelsbeheer	9
5.4.2. Interne communicatie: personeelsvergaderingen en thematische cellen	1, 2, 3, 4 & 9
5.5. Auditopdracht studenten Cultuurmanagement	1 & 7
5.6. ICT-beheer	
5.6.1. Hardware	9
5.6.2. Software	9
5.6.3. Netwerk	9
5.6.4. Ontwikkeling	9
5.7. Informatiebeheer	
5.7.1. Kennisbeheer	9
5.7.2. Document- en archiefbeheer	9
5.8. Diversiteit, duurzaamheid en armoedebestrijding	
5.8.1. Beleid maatschappelijke en culturele diversiteit	8 & 10

5.8.2. Beleid duurzaamheid en ecologisch bewustzijn	9
5.8.3. Aansluiting Vlaams Actieplan Armoedebestrijding	8

2.1.3. Wijzigingen t.o.v. het Actieplan 2017

Een aantal van de hogervermelde acties stond niet vermeld in het Actieplan 2017; een aantal acties die wel vermeld stond in dat plan werden niet uitgevoerd.

Loket (gesubsidieerde) cultureel-erfgoedprojecten:

- wel uitgevoerd, maar niet opgenomen in Actieplan 2017:
 - waarderingsproject FOMU;
 - waarderingsproject Vlaamse Erfgoedbibliotheek;
 - begeleiding van deSingel bij samenwerking met Wikimedia;
 - begeleiding bij aanbesteding en uitrol van DAM-systeem voor De Museumstichting.

Vorming:

- wel uitgevoerd, maar niet opgenomen in Actieplan 2017:
 - workshops digitale strategie;
 - studiedag Sharing is Caring (juni 2017);
 - bijdragen aan Informatie aan Zee (september 2017);
 - drie gastcolleges aan VUB (mei 2017) en UA (december 2017);
 - elf verschillende presentaties over verschillende thema's op uitnodiging van diverse organisaties;
- niet uitgevoerd omwille van interne redenen:
 - workshop expertisedeling met CEST (tijdsgebrek);
 - technische workshops, actie 2: workshops kwaliteitscontrole (tijdsgebrek);
- niet uitgevoerd omwille van externe redenen:
 - workshop dataprofielen (opvolging deelnemers 2016 geen succes en onbeschikbaarheid personeel Archiefbank Vlaanderen);
 - open hands-on werksessies collectiedata (geen aanvullende middelen toegekend);
 - digitale preserving in erfgoed- en kunstorganisaties, Actie 3: workshop preservingstools (er was geen vraag naar deze vorming).

Het niet uitvoeren van de vermelde voorziene vormingsactiviteiten werd gecompenseerd door de vormingsactiviteiten die wel zijn uitgevoerd maar niet waren opgenomen in het Actieplan 2017.

Projecten:

- wel uitgevoerd, maar niet opgenomen in Actieplan 2017:
 - samenwerking met DEN rond documenteren van podiumkunsten op Wikimediatplatformen, met middelen van de Nederlandse Taalunie;
 - Blauwdruk gedistribueerd beeldbeheer, actie 1: inventarisatie van standaarden, tools en best practices;

- Blauwdruk gedistribueerd beeldbeheer, actie 5: consensus bouwen;
- ontwikkeling van een concept voor de Zelfevaluatietoolkit digitale maturiteit;
- PREFORMA, actie 3: taskforce DPF-manager (niet opgenomen in Actieplan 2017)
- niet uitgevoerd omwille van interne redenen:
 - Blauwdruk gedistribueerd beeldbeheer, actie 4: workshops (tijdsgebrek);
 - ResurrectionLab: actie 3: expertiseoverdracht naar de cultureel-erfgoedsector: omwille van de vertraging die het hele project in 2017 opliep door ziekte van Emanuel Lorrain, zal deze actie plaatsvinden in 2018 en 2019;
- niet uitgevoerd omwille van externe redenen:
 - Resolver v3 (geen toekenning van aanvullende middelen)

Het niet uitvoeren van de vermelde projecten of projectonderdelen omwille van tijdsgebrek werd gecompenseerd door projecten of projectonderdelen die wel zijn uitgevoerd maar niet waren opgenomen in Actieplan 2017.

Overleg en samenwerking:

- niet uitgevoerd omwille van externe redenen:
 - Europeana Vlaanderen overlegplatform (niet bijeengeroepen);
- niet uitgevoerd omwille van interne redenen:
 - overleg Cultureel Erfgoed (OCE) (wegens een conflict in agenda);
 - Europeana Network (wegens het verleggen van de focus van PACKED vzw naar een samenwerking met de Wikimedia Foundation);
 - pool van beoordelaars projectsubsidies Kunstendecreet (Sanne van Bellingen was lid van de commissie in persoonlijke naam, haar arbeidsovereenkomst is in 2017 verbroken).

Externe communicatie:

- wel uitgevoerd, maar niet opgenomen in Actieplan 2017:
 - het artikel 'Archiefvormers aan zet. Stap voor stap naar een totaalaanpak voor het archief van podiumkunstenactoren' (auteurs: Eline De Lepeleire (Het Firmament) en Nastasia Vanderperren (PACKED vzw)) in META (VVBAD);
 - interview met Bert Lemmens en Rony Vissers over het digitale museum in FARO Magazine (FARO);
 - de presentaties van de PACKED-medewerkers werden opgeladen op Slideshare.

2.2. ORGANISATIESTRUCTUUR

2.2.1. Bestuursorganen

De Raad van Bestuur bestond op het einde van 2017 uit:

- voorzitter: Frank Lubbers. Hij was hoofdconservator en adjunct-directeur van het Van Abbemuseum in Eindhoven (NL) 1989 tot 2006 en was van 2007 tot 2015 freelance directeur van Museum De Wieger in Deurne (NL). Tot 2016 bekleedde hij

verschillende bestuursfuncties bij musea en andere kunstinstellingen. Momenteel is hij voorzitter van het Ton Smits Huis in Eindhoven (NL) en zelfstandig tentoonstellingsorganisator en kunstadviseur in Brussel;

- Alexandra Pauwels, manager digitale informatie Museum M;
- Michel Vermote, coördinator van Archiefbank Vlaanderen;
- Gerd Van Looy, directeur Ictus;
- Matthias Vandermaesen, digitale dataconservator bij de Vlaamse Kunstcollectie;
- Eva Wuyts, coördinator van Vlaamse Erfgoedbibliotheek;
- Pierre Van Diest, zakelijk directeur van deSingel.

De Algemene Vergadering bestond in 2017 uit de leden van Raad van Bestuur, aangevuld met:

- Debbie Esmans, manager beleid en strategie bij VIAA;
- Janna Lefevere, coördinator van de erfgoedcel k.ERF.

De Raad van Bestuur kwam in 2017 bijeen op 22 maart, 15 juni, 9 oktober en 30 november (digitaal i.p.v. fysiek). De Algemene Vergadering kwam in 2017 bijeen op 22 maart en 15 juni. De vergadering van 15 juni was volledig gewijd aan het meerjarige beleidsplan, waaraan ook het voltallige PACKED-team deelnam.

2.2.2. Personeel

Rony Vissers coördineerde zowel PACKED vzw als de verschillende grote tijdelijke projecten waarin de organisatie betrokken is, en hij stippelde het globale beleid van de organisatie uit. Hij was ook actief op het vlak van de opbouw en de verspreiding van kennis, ervaring en expertise omtrent de digitalisering van cultureel erfgoed in brede zin. Hij vertegenwoordigde PACKED vzw in overlegorganen en in diverse werk- en adviesgroepen, en is ten persoonlijke titel ook lid van zowel de Beoordelingscommissie Cultureel-erfgoedprojecten en Cultureel-erfgoedconvenants als van de Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed. Rony is sinds januari 2009 in dienst bij PACKED vzw. Hij werkte in 2017 voltijds.

Hij werd voor het personeelsbeheer en het financieel beheer bijgestaan door zakelijk coördinator Annelies Van den Berghe. Annelies trad in dienst bij PACKED vzw vanaf januari 2015. Naast het zakelijk beheer verzorgt zij ook de communicatie van PACKED vzw. Tot midden 2014 werden het personeelsbeheer en het financieel beheer, naast andere taken, verricht door de coördinator en een andere PACKED-medewerker zelf. Mede door het voortdurend stijgende aandeel van de aanvullende financiering en de omvang van de organisatie werd dit steeds moeilijker haalbaar. In 2017 nam zij ook meer taken van interne coördinatie en communicatie op zich. Zij werkte in 2017 voltijds.

Emanuel Lorrain was actief op het vlak van de opbouw en de verspreiding van kennis, ervaring en expertise omtrent de archivering en conservering van audiovisueel erfgoed en complexe vormen van born digital erfgoed. Dat heeft zich in 2017 vertaald in o.a. in onderzoek in het kader van de digitaliseringsprojecten van VIAA en PREFORMA, en in de opstart van het project Resurrection Lab (i.s.m. iMAL). In september 2017 is hij uitgevallen door ziekte. Emanuel is in dienst bij PACKED vzw sinds september 2009. Hij werkte in 2017 deeltijds (0,6 VTE), maar was vanaf september afwezig door ziekte.

Bert Lemmens was voornamelijk actief op het vlak van de opbouw en de verspreiding van

kennis, ervaring en expertise in het kader van CEST (*Cultureel Erfgoed Standaarden Toolbox*), coördineerde samen met Alina Saenko de projecten in het samenwerkingstraject met VKC, CAHF en LUKAS en was verantwoordelijk voor werkpakket *Requirements & Assessment* in het Europese project PREFORMA. In 2017 werkte hij voornamelijk aan de vernieuwing van het Scoremodel Digitale Duurzaamheid en de migratie van het Invulboek Erfgoedinzicht naar CEST. Verder was hij ook betrokken bij de afronding van het project PREFORMA. Bert is in dienst bij PACKED vzw sinds mei 2011. Hij werkte in 2017 voltijds, maar was 2,5 maand afwezig door vaderschaps- en ouderschapsverlof.

Pieter De Praetere was actief op het vlak van de opbouw en de verspreiding van kennis, ervaring en expertise in het kader van CEST en beheerde de technische component van de CEST-wiki. Pieter was ook actief als ontwikkelaar in het project *Implementatie van een datahub voor musea binnen de context van een referentie-architectuur*. Daarnaast was hij ook verantwoordelijk voor de interne ICT. Pieter trad in dienst bij PACKED vzw op 1 april 2015. Hij werkte in 2017 voltijds, maar verliet de organisatie eind mei 2017.

Lode Scheers trad in dienst bij PACKED vzw op 1 juli 2017, en vervangt Pieter De Praetere. Hij was verantwoordelijk voor de interne ICT. Als onderdeel daarvan was hij het aanspreekpunt voor Linux Belgium dat PACKED vzw ondersteunt bij systeembeheer. Hij was verantwoordelijk voor het beheer van de technische componenten van de verschillende online kennisplatform van PACKED vzw. Hij was ook betrokken in het project *Implementatie van een datahub voor musea binnen de context van een referentie-architectuur*.

Sanne Van Bellingen stond in 2017 nog op de loonlijst van PACKED vzw, maar is na de langdurige ziekte in 2016 niet meer teruggekeerd. De overeenkomst met Sanne werd beëindigd, haar taken werden overgenomen door Bart Magnus en Nastasia Vanderperren.

Nastasia Vanderperren was enerzijds medeverantwoordelijk voor de realisatie van het project *Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS*, en anderzijds betrokken bij andere belangrijke PACKED-werven, zoals CEST, *MEDEA*, *Blauwdruk Gedistribueerd beeldbeheer* en een aantal begeleidingstrajecten van gesubsidieerde cultureel-erfgoedprojecten. Zij werkte in 2017 ook aan de opstartfase van het *Werkplan Preservering Digitale Tekst* van de VVBAD-werkgroep privaatrechtelijke archieven. Nastasia is in dienst bij PACKED vzw sinds februari 2014. Zij werkte in 2017 voltijds, met uitzondering van drie weken educatief verlof voor haar studies toegepaste informatica aan Hogeschool Gent (HoGent).

Alina Saenko werkte in 2017 voort aan de opvolging van het project *Duurzame koppelingen* uit 2016 (o.a. activeren van resolver voor Lukas vzw). Zij werkte in samenwerking met Wikimedia en collega's Sam Donvil, Bart Magnus en Bert Lemmens ook aan een nieuw project m.b.t. collectieontsluiting m.b.v. de Wikimediaplatformen. Als onderdeel daarvan werden beelden van LUKAS vzw opgeladen op Wikimedia Commons en bestaande datasets geschoond op Wikidata. Daarnaast coördineerde zij het interne digitaal document- en archiefbeheer bij PACKED vzw. Zij is in dienst bij PACKED vzw sinds september 2013. Zij werkte in 2017 deeltijds (0,7 VTE), maar was zes maanden afwezig door zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof en gewoon verlof.

Sam Donvil was verantwoordelijk voor de coördinatie van het project *Wikify BxIs arts&culture* met financiële ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Verder ondersteunde hij ook de samenwerking tussen Wikimedia België en de Belgische cultureel-

erfgoedsector. Daarnaast ondersteunde hij de communicatieverantwoordelijke bij het herdenken van de PACKED-communicatiestrategie, de ontwikkeling van de nieuwe PACKED-website, en nam hij de coördinatie van de sociale media op zich. Hij trad in dienst bij PACKED vzw in juni 2016 en werkte in 2017 voltijds.

Bart Magnus trad in dienst bij PACKED vzw in augustus 2016 en nam taken over van zowel gewezen PACKED-medewerkers Barbara Dierickx als Sanne Van Bellingen. Hij was verantwoordelijk voor de laatste taken van PACKED vzw in het kader van het project *Europeana Space*, en voor de realisatie van het project *Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS*. In 2017 nam hij daarnaast het voortouw in het project *Zelfevaluatie toolkit digitale maturiteit* en werkte hij samen met Sam Donvil, Alina Saenko en Bert Lemmens aan de samenwerking met Wikimedia. Hij werkte voltijds in 2017.

In 2017 bood PACKED vzw ook plaats aan jobstudenten, stagiairs en vrijwilligers. Alex Alaa Al Jaouny (student Psychologie UGent) die in 2016 reeds als jobstudent bij PACKED vzw werkte, werkte opnieuw een aantal weken als student, en deed later op het jaar ook nog vrijwilligerswerk in het kader van het project Resurrection Lab. In het najaar van 2017 startte Elza Strazdina (studente cultuurmanagement, KUL) een stage in het kader van het project *Levend erfgoed documenteren op Wikimediatplatformen*.

Er werd op regelmatige basis personeelsoverleg georganiseerd. In 2017 vonden er tien bijeenkomsten plaats: op 18 januari, 16 februari, 16 maart, 14 april, 24 mei, 14 juni, 1 september, 6 oktober, 10 november en 8 december. Naast dat formele overleg was er op meer reguliere tijdstippen ook informeel overleg tussen de kleinere groepen van PACKED-medewerkers, vond een dialoog over werklust en werkplanning plaats, en werden de interne thematische cellen rond communicatie, onderzoek, ondersteuning en kennisdeling voortgezet.

2.3. ONDERSTEUNING

2.3.1. Loket (ad hoc)

PACKED vzw voorzag in 2017 opnieuw uitgebreid tijd om vragen naar advies m.b.t. de verschillende aspecten die verbonden zijn aan het creëren, ontsluiten, bewaren, delen, uitwisselen en hergebruik van digitaal cultureel erfgoed, te beantwoorden. Waar mogelijk en gewenst hebben we ook de implementatie van het advies opgevolgd en ondersteuning voorzien. Het aantal ontvangen en beantwoorde vragen is in 2017 licht gedaald t.o.v. 2016. We hebben ongeveer 152 vragen i.p.v. 170 geregistreerd. Die daling wordt mogelijk verklaard doordat veel leden van onze doelgroepen in 2017 druk bezig waren met de opmaak van een beleidsplan. De daling van het aantal vragen impliceert ook niet noodzakelijk dat er aan de kant van PACKED vzw minder tijd is geïnvesteerd in het beantwoorden ervan.

Een selectie van de loketvragen vind je in Annex 1.

2.3.2. Loket (gesubsidieerde) cultureel erfgoedprojecten

2.3.2.1. Inventarisatie en typologering van koetsierrijtuigen, fase 3

Ontwikkelingsgericht Cultureel-erfgoedproject (Cultureel-erfgoeddecreet)

Partners: Karrenmuseum Essen (indiener) en anderen (ETWIE, CAG, MOT en Openluchtmuseum Bokrijk)

Dit project wou een omvattende typologie en hiërarchische boomstructuur opstellen van historische koetsierrijtuigen in Vlaanderen. Voordien waren er ook al gelijkaardige projecten over bewaarde historische bespannen of door menselijke kracht aangedreven landbouwvoertuigen en handels- en dienstvoertuigen in Vlaanderen. In maart 2016 heeft het Karrenmuseum Essen een aanvraag gedaan voor een project over een derde type karren: de koetsierrijtuigen. Dat derde project beoogde ook om de resultaten van de drie projecten gebundeld online te publiceren en als open data beschikbaar te maken.

Actie 1: deelname aan de klankbordgroep

PACKED vzw volgde in 2017 het project op als lid van de klankbordgroep. Er waren twee bijeenkomsten: op 15 mei en 20 september. PACKED-coördinator Rony Vissers kon enkel de eerste bijeenkomst bijwonen. Daarnaast is er wel nog regelmatig overleg geweest tussen medewerkers van het Karrenmuseum en PACKED vzw.

Actie 2: integratie van typologie in de website van Karrenmuseum

Deze actie is niet uitgevoerd omdat het Karrenmuseum een kleinere subsidie kreeg dan gevraagd.

Actie 3: publicatie van de onderzoeksresultaten als open data

PACKED vzw adviseerde bij het publiceren van de onderzoeksresultaten van de drie projecten als open data, maar het eigenlijke werk daaraan kan pas starten op het einde van 2017 en loopt door in 2018.

2.3.2.2. Duiken in de machine, fase 2

Ontwikkelingsgericht Cultureel-erfgoedproject (Cultureel-erfgoeddecreet)

Partners: Stedelijke Musea Kortrijk / Texture (indiener); CO7, MIAT; CAG; Howest; VIAA; ETWIE; Overleg Cultuur Regio Kortrijk

Duiken in de machine was een praktisch experimenteel onderzoek dat, aan de hand van de digitalisering van drie machines, best practices ontwikkelt voor het gebruik van 3D-tekeningen in het beheer, de bewaring en de ontsluiting van industrieel en agrarisch erfgoed.

Actie1: deelname aan de stuurgroep

In 2017 nam PACKED vzw nam deel aan de stuurgroep en adviseerde met name omtrent de duurzame creatie en bewaring van 3D-tekeningen.

Actie 2: conserveringsplannen

Om de duurzame bewaring te verzekeren van de 3D-bestanden die in het project geproduceerd werden, startte PACKED vzw in samenwerking met de projectcoördinator het opstellen van conserveringsplannen voor elk pilotproject. Die conserveringsplannen werden

in de loop van 2017 aangevuld.

Om de duurzame preservering van de diverse 3D-bestanden te verzekeren werd in de zomer van 2017 Henk Vanstappen van het consultancybedrijf Datable ingeschakeld om een onderzoek uit te voeren. Op basis hiervan werd per case een aanbeveling gemaakt voor de preservering van de bestanden. Daarnaast werden de DIM-bestanden tijdelijk op een gedeelde Google Drive geplaatst en in een inzichtelijke mappenstructuur ingedeeld.

In 2018 zullen MIAT, Texture en het Jenevermuseum in samenwerking met PACKED vzw de preserveringsacties voor hun bestanden uitvoeren, hun bestanden in hun eigen opslaginfrastructuur duurzaam opslaan en deze in hun museale werking integreren.

2.3.2.3. Haalbaarheidsstudie dienstverlening born digital architectuurarchieven (HaDiBoDi) / archives@thearchitects

Ontwikkelingsgericht Cultureel-erfgoedproject (Cultureel-erfgoeddecreet)

Partners: APA (indiener), CVAA, Abscis Architecten, FARO, Archives d'Architecture Moderne (AAM), IMMD, KADOC, VIAA en AR-TUR

APA zag dit project als een haalbaarheidsstudie voor de uitbreiding van haar dienstverlening naar born-digital architectuurarchieven. Daarbij wou APA nagaan in welke mate die haalbaarheid verhoogt door in te grijpen op de archiefvorming en de overdrachten van de archiefvormer naar de archiefinstelling zo vroeg mogelijk te realiseren.

Actie 1: deelname aan de adviesgroep

PACKED vzw was lid van de adviesgroep die dit project begeleidde. De adviesgroep kwam samen op 18 januari, 27 januari en 27 juni 2017.

Actie 2: revisie van tussentijdse projectresultaten

PACKED vzw adviseerde APA en CVAA bij de verwerking van de gegevens van de informatie-analyse bij enkele architectenbureaus en bij de rapportering daarover.

Actie 3: bijdrage aan Informatie aan Zee (niet opgenomen in Actieplan 2017)

PACKED vzw werkte in september 2017 samen met medewerkers van APA, DEN en het Nieuwe Instituut mee aan de sessie 'Archiefdiensten voor de creatieve sector' op het congres Informatie aan Zee.

2.3.2.4. Waarderingsproject FOMU

(niet opgenomen in Actieplan 2017)

Partners: FOMU en KADOC-KULeuven

FOMU wil binnen dit pilootproject de waarderingsproblematiek met betrekking tot grote verzamelingen van diapositieven en negatieven onderzoeken. Hoewel diapositieven en negatieven vaak een zeer groot deel uitmaken van een fotocollectie, zijn ze niet eenvoudig te ontsluiten en te waarderen. De vraag stelt zich hoe ze te waarderen om vervolgens verdere beslissingen te nemen op het vlak van behoud en beheer. Het project wil dit doen aan de hand van twee case studies: de diapositieven en -negatievencollectie van Suzy Embo en de collectie diapositieven en negatieven van de Vlaamse minderbroeders-

franciscanen, bewaard in KADOC-KULeuven. De rol van PACKED vzw in het project is:

- de opmaak van een dataprofiel, indien voor de collectiebeschrijving velden zouden worden toegevoegd uit Cometa / ISAD;
- advies bij de ontwikkeling van de een tool voor condition assessment;
- publicatie op CEST en TRACKS van de tool voor condition assessment (met bijhorende handleiding);
- medewerking aan onderzoek en ontwikkeling van de contactvelmethode voor digitalisering;
- communicatie over het project via zowel de PACKED-nieuwsbrief en -website als TRACKS.

Het project is door vertraging met de aanwerving van een projectmedewerker bij FOMU met vertraging gestart. De bijdrage van PACKED vzw in 2017 bestond vooral uit het leveren van een bijdrage aan de voorbereiding van het project en de deelname aan de opstartvergadering.

2.3.2.5. Waarderingsproject Vlaamse Erfgoedbibliotheek: Wijzer waarden: waardering als basis van de Bibliotheekcollectie Vlaanderen

(niet opgenomen in Actieplan 2017)

Partners: Vlaamse Erfgoedbibliotheek, Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, Universiteitsbibliotheek Antwerpen, Openbare Bibliotheek Brugge, Universiteitsbibliotheek Gent, KU Leuven Bibliotheken, Provinciale Bibliotheek Limburg en VVBAD

Waarden gebeurt vaak al impliciet door erfgoedbibliotheeken. Maar het wegen van objecten of collecties op basis van vastgelegde criteria en binnen een participatief proces is eerder nieuw in de sector. Een dergelijke methodische aanpak kan van nut zijn bij het bepalen van prioriteiten op het vlak van conservering, ontsluiting en digitalisering van collecties. Daarom wil de Vlaamse Erfgoedbibliotheek al doende waardering uittesten en uitzetten via piloottrajecten in de sector. Tegelijkertijd werkt het team van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek aan de vernieuwing van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheeken (www.collectiewijzer.be). Het gaat zowel om een inhoudelijke update (gegevens) als een technische upgrade (databank). Dat gebeurt in afstemming met het waarderingsproject. De rol van PACKED vzw in het project is:

- haar grondige kennis van het open en duurzaam ontsluiten van erfgoeddata (o.a. met behulp van het Cometa-model) ter beschikking stellen van het project;
- meewerken aan de verspreiding van de opgedane expertise rond waarden in de cultureel-erfgoedsector, o.a. via CEST;
- een rol spelen in het bekendmaken van het project en het verspreiden van de projectresultaten via de PACKED-website en -nieuwsbrief.

De belangrijkste bijdrage van PACKED vzw was de deelname aan de kick-off meeting in oktober 2017. Een tweede bijeenkomst werd uitgesteld naar 2018 wegens gezondheidsproblemen van de projectcoördinator bij de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

2.3.3. Vorming

In 2017 organiseerde PACKED vzw een aantal vormingstrajecten rond de praktische

toepassing van standaarden en richtlijnen voor het duurzaam beheer van digitale collecties. De vormingstrajecten waren bedoeld voor zowel de intermediaren als de erfgoedwerker in het veld, en voor zowel de nieuwkomer als de ervaren digitale curator.

2.3.3.1. Digitale preservering in erfgoed- en kunstorganisaties

Dit vormingstraject helpt erfgoed- en kunstorganisaties op weg om concrete maatregelen te nemen om het digitale materiaal dat ze produceren of bewaren op lange termijn toegankelijk te houden. Het traject bestaat uit drie sessies: een eerste sessie waarin organisaties ingeleid worden in de problematiek van digitale preservering, een tweede sessie waarin preservingsmaatregelen concreet worden uitgewerkt en een derde sessie waarin praktisch gewerkt wordt met een aantal preserveringstools.

Actie 1: inleiding digitale preservering

- 29 maart 2017, voor Heemkunde Vlaanderen: 22 deelnemers;
- 16 november 2017, voor kunstenaars en kunstorganisaties in functie van TRACKS: 9 deelnemers.

Actie 2: workshop preservingsstrategieën

- 26 april 2017: voor Heemkunde Vlaanderen: 17 deelnemers;
- 22 december 2017, voor kunstenaars en kunstorganisaties in functie van TRACKS: 9 deelnemers.

Actie 3: workshop preserveringstools

- In 2017 was er geen vraag naar deze workshops.

2.3.3.2. Expertisedeling met CEST

In 2016 is de website www.projectcest.be volledig vernieuwd. Een belangrijk doel van die vernieuwing was om een aantal hindernissen weg te nemen die mensen tegenhouden om mee te werken aan de wiki. In 2017 wou PACKED vzw een vorming organiseren rond het documenteren van digitale projecten in CEST. De doelstelling van die vorming was de gebruikersgroep van CEST te vergroten en de gebruiksvriendelijkheid van CEST te evalueren. Door tijdsgebrek is de vorming niet georganiseerd.

2.3.3.3. Open hands-on werksessies collectiedata

Mits de toekenning van de nodige aanvullende middelen zou PACKED vzw in 2017 een vormingstraject organiseren dat erfgoedorganisaties op weg helpt om hun collectiedata inhoudelijk rijker en beter doorzoekbaar te maken. Het traject zou bestaan uit periodiek georganiseerde sessies waarin telkens één aspect van de data concreet wordt aangepakt. Het traject zou opgevat worden als een reeks concrete werksessies waarin deelnemers met hun eigen data aan de slag gaan en de kwaliteit van hun data verbeteren. Omdat de aanvullende middelen niet zijn toegekend, is dit vormingstraject niet opgestart.

2.3.3.4 Workshop dataprofielen

Na de eerste workshop in 2016, wou PACKED vzw in 2017 in samenwerking met Archiefbank Vlaanderen opnieuw een workshop rond het documenteren van de

beschrijvingspraktijk in de eigen instelling organiseren. De workshop heeft echter niet plaatsgevonden omdat de verdere opvolging van de deelnemers uit 2016 geen succes was en wegens bevallingsverlof en ziekte van medewerkers van Archiefbank Vlaanderen.

2.3.3.5. Workshops digitale strategie

(niet opgenomen in Actieplan 2017)

Op 23 juni en 6 oktober 2017 organiseerde PACKED vzw (i.s.m. FARO) twee workshops m.b.t. de opmaak van een digitale strategie voor een musea. Tijdens de eerste workshop werd, bij wijze van denkoefening, in twee groepen van een tiental deelnemers gewerkt aan een digitale strategie voor een fictief museum: het Hellhole Museum in Sint-Jans-Molenbeek. Op basis van de input van de deelnemers van de workshop werkten de PACKED-medewerkers Bert Lemmens en Rony Vissers de digitale strategie voor het Hellhole Museum nadien verder uit. De deelnemers kregen op het einde van de eerste workshop de opdracht om een digitale strategie te schrijven voor hun eigen museum. De afgewerkte versie van de digitale strategie voor het Hellhole Museum werd op CEST gepubliceerd en kan als model gebruikt worden door iedere erfgoedwerker die een digitale strategie voor de eigen instelling wil schrijven.

2.3.3.6. Organisatie van Studiedag Sharing is caring - BXL Extension: Opening up with Wikimedia

(niet opgenomen in Actieplan 2017)

Op 20 juni 2017 kwamen op initiatief van PACKED vzw en Wikimedia België medewerkers van musea, bibliotheken en archieven samen in het Koninklijk Instituut voor Kunstpatrimonium te Brussel om ideeën en ervaringen uit te wisselen i.v.m. het ontsluiten en valoriseren van digitale collecties op Wikimedia-platformen. Om de internationale positionering van PACKED vzw te versterken en de zichtbaarheid van het event te vergroten, besloten we om de studiedag in het internationale OpenGlam netwerk *Sharing is Caring* in te passen.

Na een uiteenzetting over de directe aanleiding voor de studiedag, het project Wiki Loves Art, presenteerden we een reeks binnen- en buitenlandse cases uit zowel musea, bibliotheken en archieven. De presentaties waren:

- Sam Donvil (PACKED vzw): *Sharing is Caring BXL: Introduction*;
- Trilce Navarrete (Erasmus University Rotterdam): *Access as a Generator for Value*;
- Dieter Suls en Sandra Fauconnier (Wikimedia NL): *Fashion for the commons*;
- Gwenny Vlaemynck (Cultuurconnect): *Open Vlacc*;
- Olaf Janssen (KB NL): *Joining Forces with Wikimedia*;
- Tim de Haan (NA NL): *Open Data and new Audience Reach*;
- Saskia Scheltjens (Rijksmuseum NL): *Consolidating Openness*;
- Bert Lemmens (PACKED vzw) en Sandra Fauconnier (Wikimedia NL): *Open data confidence training for museums*.

2.3.3.7. Bijdrage PACKED vzw op Informatie aan Zee

(niet opgenomen in Actieplan 2017)

Informatie Aan Zee is het tweejaarlijks congres voor informatieprofessionals rond ICT en innovatie en wordt georganiseerd door de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie (VVBAD). PACKED vzw heeft deze editie volgende bijdragen geleverd:

- 14 september 2017, *Archiefdiensten voor de creatieve sector*. Rony Vissers en Nastasia Vanderperren (PACKED vzw), Luc Truyens en Sara Truyts (Architectuurarchief Provincie Antwerpen), Eline De Lepeleire (Het Firmament), Wim Lowet (Centrum Vlaamse Architectuurarchieven);
- 15 september 2017, *Koha. Power to the prutsers*. Tobias Hendrickx (MoMu) en Bert Lemmens (PACKED vzw);
- 15 september 2017, *Implementatie van persistente URI's in de praktijk: richtlijnen en stappenplan*. Alina Saenko (PACKED vzw), Dirk De Baere (Informatie Vlaanderen) en Laurens De Vocht (IMEC - uGent IDLab).

2.3.3.8. Gastcolleges in hoger (kunst)onderwijs

(niet opgenomen in Actieplan 2017)

PACKED vzw ging in op vragen om haar werking en expertise door gastcolleges of lezingen kenbaar te maken binnen het hoger onderwijs.

- 19 mei 2017, VUB, gastcollege over de conservering van videokunst in het kader van de cursussen *Technieken van de beeldende kunsten / Materiële aspecten van de beeldende kunsten* (resp. 3e Bachelor en Master), Rony Vissers;
- 6 december 2017, UA, gastcollege over Wikimedia platformen aan de UA in het kader van het Master-keuzevak Digitalisering / Digitale Duurzaamheid aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Rony Vissers;
- 12 december 2017, UA, gastcollege over digitale archivering / digitale duurzaamheid aan de UA in het kader van het Master-keuzevak Digitalisering / Digitale Duurzaamheid aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Rony Vissers.

2.3.3.9. Andere workshops en presentaties

(niet opgenomen in Actieplan 2017)

PACKED-medewerkers gaven ook presentaties op de volgende bijeenkomsten:

- 24 januari 2017, Brafa (Brussel), Alina Saenko, *Big data en de kunstsector: nog een buzzword?*;
- 10 maart 2017, PREFORMA Conference (Padua), Bert Lemmens, *Workshop over bestandsvalidatie*;
- 24 maart 2017, Museumoverleg (Brussel), Rony Vissers, *Het digitale museum*;
- 20 april 2017, Workshop podiumkunsten Taalunie (Antwerpen), Rony Vissers, *Podiumkunsten en Wikimedia*;
- 15 mei 2017, Archiving 2017 (National Library of Latvia, Riga), Bert Lemmens, *Workshop Conformance Checking, Workshop over validatie van PDF- en*

MKV/FFV1-bestanden;

- 19 mei 2017, AVAnet meeting, Beeld en Geluid (Hilversum), Bert Lemmens en Emanuel Lorrain, *Workshop bestandsvalidatie van AV-bestanden met MediaConch;*
- 13 juni 2017, Smart City Brussels (Brussel), Emanuel Lorrain, *Resurrection Lab;*
- 16 juni 2017, SIMIN Gluren bij de burens (Antwerpen), Bert Lemmens *Wikidata*, Nastasia Vanderperren *Blauwdruk gedistribueerd beeldbeheer voor musea*, Bert Lemmens *DIVA: digitale strategie voor het nieuwe Zilvermuseum en Diamantmuseum DIVA;*
- 8 september 2017, conferentie Digital Dreams (Gent), Alina Saenko *Challenges Implementing Persistent URI's In Memory Institutions;* Sam Donvil *Some Lessons Learned From Projects That Explore the Possibilities Of the Wikimedia Platforms,* Rony Vissers, *The Management of Digital Resources In Memory Institutions;* Bert Lemmens, *Introduction: Digital dreams and nightmares;*
- 26 september 2017, workshop digitale bewaring voor cultuurmakers (Den Haag), Bart Magnus, *Toelichting TRACKS;*
- 11 oktober 2017, PREFORMA Final Conference (National Library of Estonia, Tallinn), Bert Lemmens,, moderator van een *debat over de ervaringen van erfgoedinstellingen in het PERFORMA-project.*
- 13 oktober 2017, BeMuseum (Brussel), Sam Donvil, curator sessie *GLAM strategies towards an open user friendly access to collections;*
- 23 oktober 2017, studiedag e-depot voor lokale besturen (Leuven), Bert Lemmens *Workshop Scoremodel;*
- 4 november 2017, Wikimedia NL conferentie (Utrecht), Rony Vissers, *Erfgoed en Wikimedia in Vlaanderen en Brussel;*
- 9 november 2017, introductie Bert Lemmens op de 2de No Time To Wait conferentie in het Austrian Film Museum, Wenen;
- 10 november 2017, voorstelling van de virtuele tentoonstelling Belgische vluchtelingen in Engeland tijdens WO I door Amsab (Gent), Rony Vissers, *Digitale tentoonstellingen in de erfgoedsector;*
- 24 november 2017, Workshop VeraPDF, KBR (Brussel), Bert Lemmens, *Workshop over validatie PDF-bestanden met VeraPDF;*
- 13 december 2017, Workshop DPF Manager, KBR (Brussel), Bert Lemmens, *Workshop over validatie van TIFF-bestanden met DPF Manager.*

2.4. PROJECTEN

Hier volgt een overzicht van de gerealiseerde projecten uit 2017, inclusief de projecten die niet in het Actieplan 2017 waren opgenomen.

2.4.1. Projecten gefinancierd met aanvullende Europese middelen

2.4.1.1. EuropeanaSpace

CIP-ICT PSP Call 7

Partners: o.a. University of Exeter; University of Coventry; KULeuven; iMinds; PROMOTOR

'EuropeanaSpace' (ESpace) onderzocht hoe de content uit Europeana zinvol kan hergebruikt worden, en welke voorwaarden moeten vervuld zijn om relevant hergebruik toe te laten. Daartoe creëerde het een 'Best-Practice Network' met een 'Technical Space', 'Content Space' en 'Innovation Space' waarin 'Pilots' en 'Demonstrators' te vinden zijn rond innovatieve modellen voor gebruik van 'content' in interactieve televisie, fotografie, dans, games, publicatie (uitgevers) en museummateriaal.

Het project liep af op het einde van januari 2017. In 2017 werden de resultaten van het project nog verder verspreid. Ook kreeg de MOOC die binnen dit project werd gerealiseerd een nominatie voor de Bib Web Awards (Bibliotheekschool Gent).

Actie 1: leveren van bijdrage aan het eindrapport

PACKED vzw leverde een bijdrage aan het rapport dat het projectconsortium ter verantwoording van de ontvangen projectmiddelen na afloop van het project moest indienen bij de Europese Unie.

Actie 2: uitbreiding van de herbruikbare inhoud op Europeana

PACKED vzw heeft in 2017 niet bijgedragen aan het aanleveren van content van de ESpace-partners aan Europeana.

2.4.1.2. PREFORMA

FP7 ICT Call 11

Partners: Riksarkivet (Stockholm); Fraunhofer-IDMT (Ilmenau); PROMOTOR (Pisa)

PREFORMA is een pre-commercial procurement project³⁸ waarbij drie bedrijven na een competitieve selectieprocedure een validatiesoftware³⁹ en bijhorende referentie-

³⁸ Pre-commercial procurement is een benadering om R&D-diensten te verwerven die publieke aankopers in staat stelt om

- de risico's en voordelen van het ontwerpen, prototypen en testen van nieuwe producten en diensten te delen met de leveranciers en andere stakeholders zoals de eindgebruikers;
- optimale condities te creëren voor een brede commercialisering en opname van R&D-resultaten door standaardisering en/of publicatie;
- de inspanningen van meerdere aankopers samen te brengen.

Voor achtergrondinformatie over pre-commercial procurement projecten, zie <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/pre-commercial-procurement>.

³⁹ Validatiesoftware is software waarmee je kunt controleren of een bestand aan de formaatspecificatie beantwoordt. Die specificatie legt de structuur van het bestand vast. Een bestand is valide als het beantwoordt aan de formele en semantische eisen opgelegd door de formaatspecificatie. Bij bestandsvalidatie wordt de structuur van het bestand bekeken en nagegaan of er geen fouten gemaakt zijn bij het implementeren van de specificatie. Zulke fouten kunnen immers betekenen dat het bestand niet door alle software gelezen wordt. Voor achtergrondinformatie, zie

implementatie⁴⁰ ontwikkelen voor een aantal digitale archiveringsformaten.

Actie 1: testen van de finale prototypes

PACKED vzw verzamelde archiveringsbestanden en testpersonen bij Vlaamse collecties om de drie validatiesoftwarepakketten te testen. Deze tests produceerden feedback voor de ontwikkelaars en sensibiliseren digital curators om bestandsvalidatie in hun instelling naar een hoger niveau te brengen.

Actie 2: werksessies conformance checking

PACKED vzw leverde bijdragen aan vijf werksessies over conformance checking, m.n. in:

- PREFORMA Conference, University of Padua (Padua);
- Archiving 2017, National Library of Latvia (Riga);
- AVAnet meeting, Beeld & Geluid (Hilversum);
- Workshop VeraPDF, Koninklijke Bibliotheek (Brussel);
- Workshop DPF Manager, Koninklijke Bibliotheek (Brussel).

Actie 3: taskforce DPF-manager (niet opgenomen in Actieplan 2017)

Easy Innova, de ontwikkelaar van de DPF Manager, besliste in augustus 2017 om na afloop van PREFORMA niet verder te gaan met de ontwikkeling van de validatietool voor TIFF-bestanden. Daarop werd binnen het project een taskforce opgezet die de toekomst van deze tool veilig moest stellen.

Eind 2017 werd het beheer van de DPF Manager overgenomen door de Open Preservation Foundation die de tool verder zal beheren en ontwikkelen.

2.4.2. Projecten gefinancierd met aanvullende middelen uit Vlaanderen en Brussel

2.4.2.1. MEDEA

Gefinancierd met middelen Hercules Medium-Sized Research Infrastructure - Type 1

Partners: VUB-SKAR; VUB-SMIT en Agentschap Onroerend Erfgoed

Het MEDEA-project ontwikkelt een databank en online registratieplatform voor het verzamelen van gegevens over archeologische vondsten door niet-professionele archeologen met behulp van metaaldetectoren.

In 2015 ontving PACKED vzw een financiële vergoeding voor de ontwikkeling van het geleverde werk, nl. het schrijven van de formele specificatie van het MEDEA-datamodel en bijdragen aan de technische en functionele eisen voor de implementatie van dit datamodel in het MEDEA online platform. Nu die taak is afgerond, is er ook geen financiële vergoeding

http://www.projectcest.be/index.php/Bestandsidentificatie_en_-validatie

⁴⁰ In softwareontwikkeling is de referentie-implementatie (ook: voorbeeldimplementatie) een implementatie van een specificatie. Een referentie-implementatie wordt gebruikt om fouten of dubbelzinnigheden in de specificatie op te sporen en om anderen te helpen bij hun eigen implementatie van de specificatie. Zij kunnen de referentie-implementatie bekijken om bepaalde aspecten van de specificatie beter te begrijpen of om hun implementatie aan af te meten. (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Referentie-implementatie>).

meer.

Actie 1: opvolging ontwikkeling

PACKED vzw test de finale versie van de MEDEA-onderzoeksdatabase en webtoegang. In 2017 werden in samenwerking met SKAR verschillende mogelijkheden onderzocht om de het beheer van deze database op lange termijn veilig te stellen. ⁴¹

2.4.2.2. Blauwdruk voor gedistribueerd beeldbeheer⁴²

Gefinancierd met middelen E-cultuur van departement CJM, toegekend op budget 2016

Partners: Collectie Vlaamse Gemeenschap, De Museumstichting, Erfgoed Vlaamse Ardennen, Erfgoedcel CO7, Erfgoedcel Kusterfgoed, LUKAS, KMSKA, Musea en Erfgoed Leuven en Musea en Erfgoed Mechelen.

Het project *Blauwdruk voor gedistribueerd beeldbeheer* ontwerpt een blauwdruk voor een gedistribueerd netwerk van 'beeldenhubs' dat de vindbaarheid en uitwisselbaarheid van beelden uit erfgoedcollecties vereenvoudigt voor zowel collectiebeheerders als IT-dienstverleners. Een dergelijk netwerk moet de huidige technische beperkingen voor het efficiënt hergebruik van beelden in webapplicaties van erfgoedorganisaties wegwerken.

Een beeldenhub is een webdienst die beelden van erfgoedcollecties op een eenvoudige en gestandaardiseerde manier ter beschikking stelt voor hergebruik. Die webdienst omvat niet alleen de hard- en software die nodig is om beelden uit te wisselen via het web, maar ook het geheel aan afspraken dat nodig is om de kwaliteit van die beelden verzekeren, beelden te identificeren en inhoudelijk te duiden, en de intellectuele eigendomsrechten die op de beelden rusten te respecteren.

Actie 1: inventarisatie van standaarden, tools en best practices

In 2017 heeft PACKED vzw bestaande standaarden, tools en best practices voor het duurzaam ontsluiten van beelden onderzocht en geïnventariseerd. De conclusies van de inventaris bepaalden het normatief kader dat de basis vormt voor de specificatie van de beeldenhub.

Actie 2: realisatie en documentatie van pilootprojecten

PACKED vzw realiseerde pilootprojecten waarbij best practices m.b.t. hergebruik van beelden uitgewerkt worden binnen een concreet project. De pilootprojecten toetsten de verschillende best practices aan de concrete werksituatie van musea in Vlaanderen en Brussel. Met volgende organisaties werd er samengewerkt:

- Collectie Vlaamse Gemeenschap;
- De Museumstichting;
- Erfgoed Vlaamse Ardennen;
- Erfgoedcel CO7;
- Erfgoedcel Kusterfgoed;
- LUKAS;
- KMSKA;
- Musea en Erfgoed Leuven;

⁴¹ Voor meer informatie, zie <https://vondsten.be>.

⁴² Voor meer informatie, zie https://www.projectcest.be/wiki/Projecten:Blauwdruk_Gedistribueerd_Beeldbeheer.

- Musea en Erfgoed Mechelen.

Actie 3: specificatie van de beeldenhub

PACKED vzw bepaalde binnen het normatief kader uit actie 1 eisen waaraan een beeldenhub moet voldoen om beelden van kunstwerken en erfgoedobjecten uit publieke collecties eenvoudiger toegankelijk te maken.

Actie 4: plan van aanpak voor de uitrol van een beeldenhub in Vlaanderen

PACKED vzw heeft verschillende scenario's voor de realisatie van beeldenhubs in publieke collecties in Vlaanderen en Brussel gerealiseerd.

Actie 5: consensus bouwen

PACKED vzw organiseerde verschillende meetings om de realisatie van beeldenhubs te toetsen bij overheden, collecties en dienstenleveranciers:

- november 2017: review van het normatief kader (actie 1) en specificatie van de blauwdruk (actie 3) door experts in het veld (Dries Moreels (UGent), Henk Vanstappen (Datable), Roxanne Wyns (Libis - K.U.Leuven) en Jeroen De Meester (Stad Antwerpen));
- 20 november 2017: voorstelling aan de departementen CJM en Informatie Vlaanderen;
- 5 december 2017: voorstelling voor IT-leveranciers van beeldbeheersystemen (Axielle, DEVENTit, Inuits, Picturae, VIAA en Zeticon);
- 11 december 2017: voorstelling aan beeldcuratoren van publieke collecties (Collectie Vlaamse Gemeenschap, De Museumstichting, KMSKA, KMSKB, M Leuven en VKC)

Actie 6: workshops

In 2017 werd een concept voor workshops uitgewerkt die plaatsvinden in 2018.

2.4.2.3. Resurrection Lab

Gefinancierd met middelen van Innoviris, het Brussels instituut voor onderzoek en innovatie

Partners: iMAL

Dit project omvat een onderzoek rond archivering en publieke ontsluiting van de collectie van kunstwerken op cd-rom en floppy disks die bewaard wordt door iMAL, in het bijzonder de ontwikkeling van een testbank waar complexe digitale objecten op verouderde dragers voorbereid worden voor opname in een digitaal depot.

Actie 1: workflow creëren voor het vastleggen en conserveren van digitale creaties

PACKED vzw heeft een referentiestation opgezet en workflows uitgewerkt voor het vastleggen en extraheren van data van de meest gangbare obsoleete media. Het station en de workflows werden getest met een collectie obsoleete media van Opera Ballet Vlaanderen. Er werden bestaande tools geselecteerd voor het identificeren van data van obsoleete media.

Actie 2: toegang tot digitale creaties d.m.v. emulatie

PACKED vzw heeft in 2017 samen met iMAL diverse systemen getest voor het beschrijven, bewaren en ontsluiten van digitale creaties als prototype voor een digitaal collectiebeheersysteem dat gebouwd zal worden op basis van het framework van het

emulatieplatform bwFLA / EAAS van de Universität Freiburg. De systemen die getest werden zijn Archivemata, CollectiveAccess, ICA-AtoM en Omeka.

Actie 3: expertiseoverdracht naar de cultureel-erfgoedsector

Deze actie vindt plaats in 2018.

2.4.2.4. Erfgoedzorg in de kunstensector - TRACKS

Gefinancierd met behulp van middelen toegekend op basis van een samenwerkingsovereenkomst voor de periode 2016-2018 met de afdeling Kunsten van het Departement CJM.

Partners: departement CJM; Het Firmament; Archiefbank Vlaanderen; CVAa; FARO; Forum voor Amateurkunsten; Resonant; Kunstenpunt.

De verdere uitbouw van de TRACKS-website en -acties gebeurt in samenwerking met Het Firmament, en wordt ondersteund door een stuurgroep (met vertegenwoordiging van alle partners) en een werkgroep (met vertegenwoordiging van Het Firmament, CVAa, Resonant, AMVB, Letterenhuis). CVAa besliste in het najaar van 2017 om zich terug te trekken uit de werkgroep, maar blijft wel actief in de stuurgroep.

Actie 1: TRACKS-website en kennisplatform

De basiswerking van TRACKS omvat in de eerste plaats het aanvullen, actualiseren en vertalen van de TRACKS-website.

Naast het verzamelen en ter beschikking stellen van kennis heeft de TRACKS-website ook een loketfunctie door de contactpagina.

In 2017 werd op www.projecttracks.be de Engelse vertaling van de pagina over basisarchiefzorg gepubliceerd. Drie nieuwe tools werden toegevoegd:

- de cloud en cloudcomputing: wat is het en hoe gebruik je het veilig?;
- ingebedde metadata bij foto's;
- bestanden uit je digitale archief identificeren met DROID.

Verder werd de website ingezet om te communiceren over relevante activiteiten die TRACKS, haar partners of derden organiseerden.

Actie 2: opzetten van pilootprojecten

Er werd aan diverse pilootprojecten gewerkt die elk een specifieke vraag behandelen over de obstakels bij het archiveren van het werk van een kunstenaar of kunstenuorganisatie. Drie nieuwe praktijkvoorbeelden werden als resultaat daarvan gepubliceerd:

- het detecteren bij podiumkunstenorganisaties van films en bijhorende magneetbanden die zijn aangetast door het azijnsyndroom;
- preservieren van digitale kunst: uitdagingen en oplossingen uit de praktijk;
- terugblikken op 20 jaar Theater Aan Zee met een online tentoonstelling.

Actie 3: doorlichting archieven van podiumkunstenorganisaties

Het initiatief van Het Firmament en PACKED vzw om de archieven van een beperkt aantal podiumkunstenorganisaties door te lichten, werd in 2017 tweemaal hernomen. Na twee

workshops, begeleiding en plaatsbezoeken kregen de deelnemende organisaties een rapport met aanbevelingen en een actieplan waarop ze hun verdere archiveringsacties kunnen baseren. Het tweede traject dat in het najaar van 2017 gestart werd, wordt in maart 2018 afgerond. DEN en een Nederlandse podiumkunstenorganisatie volgden dat traject om het initiatief ook in Nederland uit te rollen.

Deelnemers in 2017 waren: Theater Antigone, Compagnie Cecilia, KVS, Het Nieuwstedelijk, Theater Utrecht, Voetvolk, Walpurgis, wpZimmer en Zuidpool.

Actie 4: organisatie publieksevenement rond erfgoedzorg in de kunstensector

Na overleg met de TRACKS-stuurgroep werd beslist om op 22 juni 2017 een TRACKS-ontmoetingsdag in Muziekcentrum De Bijloke te organiseren. Een verslag van de dag verscheen achteraf op de TRACKS-website.⁴³

Actie 5: document Basisarchiefzorg (met afstemming op regelgeving i.v.m. archiefbeheer)

De TRACKS-webpagina Basiszorg (<http://www.projecttracks.be/nl/basiszorg>) vat de basisarchiefzorg samen. Van daaruit wordt verder doorverwezen naar de uitgewerkte richtlijnen. Om de praktische toepasbaarheid te maximaliseren onderzocht de werkgroep van TRACKS in 2017 de mogelijkheid om een zelfevaluatietool te ontwikkelen, naar analogie met Scoremodel. De conclusie was dat er mogelijkheden zijn om de tool van het Scoremodel daarvoor als basis te gebruiken, maar dat dit wel extra ontwikkeling en dus middelen vergt. Hierdoor en gezien de extra opdracht die PACKED vzw kreeg om een concept voor een *Zelfevaluatietool digitale maturiteit* te ontwikkelen voor de bredere culturele sector, besliste de stuurgroep om de piste van een specifieke zelfevaluatietool voor archiefzorg on hold te zetten.

Afstemming met de richtlijnen van de Coördinerende Archiefdienst van de Vlaamse overheid werd in 2017 niet verder gezocht. Redenen hiervoor zijn personeelwissels bij de Coördinerende Archiefdienst en tijdsgebrek bij de PACKED-medewerkers.

Actie 6: onderzoeksproject met stagiair Archivistiek: Erfgoedbeheer en Hedendaags Documentbeheer

Edward Jacquemyn, student Master na Master Archivistiek: Erfgoedbeheer en Hedendaags Documentbeheer aan de VUB, startte in november 2016 een stage bij PACKED vzw. Na literatuuronderzoek in 2016 dook hij in de eerste helft van 2017 het veld van de kunstenaarsarchieven in. Hij onderzocht mogelijke modellen voor archieven en collecties van hedendaagse beeldende kunstenaars, in het bijzonder werkbare en wenselijke samenwerkings- en financieringsmodellen en de rol die publieke en private actoren daarin kunnen spelen. Om persoonlijke redenen besliste Edward om zijn thesis later in te dienen. De verwachte indieningsdatum is 2018.

Aansluitend bij de acties die onderdeel zijn van Erfgoedzorg in de kunstensector - TRACKS was er ook de actie Levend erfgoed documenteren op Wikipedia (voor meer informatie, zie 2.4.2.5.).

⁴³ <http://www.projecttracks.be/nl/nieuws/intern/item/verslag-tracks-ontmoetingsmoment-2017>.

2.4.2.5. Levend erfgoed documenteren op Wikipedia (gedeeltelijk met aanvullende middelen)

Gedeeltelijk gefinancierd met behulp van

- *middelen toegekend op basis van een samenwerkingsovereenkomst voor de periode 2016-2018 met de afdeling Kunsten van het Departement CJM;*
- *VGC-subsidie erfgoed als ondersteuning voor activiteiten in Brussel: Wikify BXL Arts & Culture;*
- *middelen toegekend door de Nederlandse Taalunie.*

Partners: o.a. DEN, Wikimedia België, Het Firmament, Kunstenpunt, Archief en Museum voor het Vlaams Leven te Brussel (AMVB), Nederlandse Taalunie en Zinneke vzw.

Levend erfgoed documenteren op Wikipedia beoogt een betere beschikbaarheid van informatie over de kunsten uit Vlaanderen en Brussel op Wikipedia. Ondanks hun vaak internationale uitstraling, zijn kunstenaars uit Vlaanderen en Brussel nog sterk ondervertegenwoordigd op de verschillende platformen van de Wikimedia Foundation. Veel informatie zit nog in de databanken van culturele organisaties. Dit project plant een reeks acties om die informatie op Wikipedia te publiceren.

Actie 1: opladen van data

PACKED vzw begeleidde, in samenwerking met Wikimedia België, de upload en verrijking van data uit de podiumkunstdatabank van Kunstenpunt: 2.055 speellocaties werden in Wikidata verrijkt of toegevoegd.

Actie 2: beelddonaties

PACKED vzw begeleidde, in samenwerking met Wikimedia België, Kunstenpunt en Het Firmament, de upload van beelden van producties uit Vlaanderen en Brussel op Wikimedia Commons.

Voor de Zinnekeparade werd Wikimedia Commons als een open fotoarchief voor een socio-cultureel project uitgetest. Er werd alvast een structuur aangemaakt op Wikimedia Commons waar beeldmateriaal van alle edities vrijgegeven kan worden. In 2017 werd al een testupload uitgevoerd voor de editie van 2016. De overige edities zullen in de loop van 2018 opgeladen worden.

PACKED vzw heeft in samenwerking met vrijwilligers in de context van de schrijfsessies op Het TheaterFestival en de schrijfsessie in Vorst (zie hieronder) nieuwe foto's van prominente figuren in de Vlaamse theaterwereld gemaakt en die opgeladen in Wikimedia Commons.

Actie 3: schrijfsessies

PACKED vzw heeft in samenwerking met Wikimedia België, Kunstenpunt en Het Firmament, schrijfsessies over podiumorganisaties in Vlaanderen en Brussel georganiseerd.

In het kader van de Brusselse schrijfweken van 22 april tot 6 mei 2017 hebben we twee schrijfsessies georganiseerd met als focus 'dans in Brussel'. Dat thema kaderde eveneens in de internationale Dag van de Dans op 29 april 2017.

Op het Vlaamse TheaterFestival werd gekozen voor een aanpak waarbij drie dagen voor de

start van het festival een introductiesessie werd gehouden. Vervolgens organiseerden we gedurende de negen daaropvolgende werkdagen schrijfnamiddagen. Ingeschrevenen werden verwacht op de introductiesessie en konden vervolgens zelf kiezen op welke dag of dagen ze wilden terugkomen. Elke namiddag was er schrijfbegeleiding voorzien. Er werd ook een gerichte schrijflijst samengesteld met als vertrekpunt wat er tijdens het festival op het programma stond, zodat er op elke festivaldag een aantal artikels werden aangemaakt/verbeterd/vertaald met betrekking tot artiesten of gezelschappen die op het festival stonden. Daarvoor werd ook samengewerkt met de Dagkrant van het festival, dat zich engageerde om haar vrijwilligers-journalisten minstens één Wikipedia-artikel te laten schrijven.

Als onderdeel van het traject rond 'dans in Brussel' kozen we Vorst uit als gemeente buiten het stadscentrum om een schrijfsessie te organiseren. Het is de plaats waar zowel Anne Teresa De Keersmaekers gezelschap Rosas als de dansopleiding P.A.R.T.S. zijn gevestigd. Bovendien zijn er nog heel wat andere culturele hotspots in de directe omgeving. We vonden in de Nederlandstalige openbare bibliotheek van Vorst een partner om deze edit-a-thon te organiseren.

De 65 nieuwe artikels die in 2017 in het kader deze acties ontstonden, werden tussen april 2017 en 31 december 2017 in totaal 9.476 keren geraadpleegd. De 41 artikels die in 2017 tekstueel aangepast/verbeterd werden binnen in het kader van deze acties, werden tussen april 2017 en 31 december 2017 92.040 keren geraadpleegd. De 14 artikels waaraan we in 2017 foto's toevoegden, werden in 2017 21.368 keren geraadpleegd.

Het documenteren van de Zinnekeparade maar ook Zinneke vzw werd opgevat als een experiment in het documenteren van culturele evenementen en immaterieel erfgoed. Tijdens de Wikipedia schrijfsessie op 24/10 namen naast teamleden van Zinneke vzw zelf ook medewerkers van LECA vzw en Tapis Plein deel. Tijdens die sessie werden jammer genoeg geen artikels afgewerkt. Zinneke vzw heeft gevraagd om de draad weer op te pikken na de 2018 editie van de Zinnekeparade.

Ook vond een besloten schrijfsessie plaats met de studenten Theaterwetenschappen van de VUB.

Actie 4: aanzetten tot hergebruik en verrijking van gepubliceerd materiaal

PACKED vzw begeleidde in 2017 deSingel bij het koppelen van hun data aan Wikidata in het kader van het hergebruik van tekstmateriaal uit Wikipedia.

Actie 5: Vlaams-Nederlands traject met ondersteuning van de Taalunie

Ter opvolging van de workshop over 'Wikipedia als digitaal forum voor het Nederlandse en Vlaamse podium' die de Nederlandse Taalunie op 20 april 2017 organiseerde, werd een Vlaams-Nederlands traject uitgezet. Binnen dat traject werkten PACKED vzw en haar Nederlandse zusterorganisatie DEN in een eerste fase aan:

- inventarisatie van het Vlaams-Nederlandse netwerk voor de podiumkunsten en van relevante erfgoed(data)bronnen;
- in beeld brengen bestaande informatie-uitwisseling in de keten (informele workflows);
- praktijktesten uitvoeren met open data en Wikimedia;
- inventarisatie van aandachtspunten bij Wikimediaprojecten;
- verkennen van mogelijkheden bij opleidingen in Vlaanderen en Nederland;

- inventarisatie van ontwikkelingsmogelijkheden.

Hierover werd einde december 2017 tussentijds gerapporteerd aan de Nederlandse Taalunie. Op basis van de ontvangen feedback wordt tot einde maart 2018 voortgewerkt op bovenstaande punten. Op basis van de ervaringen wordt een rapport met beleidsaanbevelingen rond open data aangeleverd in april 2018.

2.4.2.6. Vervolgproject datahub

Internationaal erfgoedproject met VKC (aanvraag 2017) (Cultureel-erfgoeddecreet)

Partners: VKC (indiener)

Dit project bouwt voort op het project *Implementatie van een datahub voor musea binnen de context van een referentie architectuur*. Het doel van dit vervolgproject is het realiseren van een aantal functionaliteiten die niet konden worden opgenomen in het eerste project en om de implementatie en het onderhoud van de datahub te verzekeren.

Actie 1: zoek-API's

De zoek-API's werden gerealiseerd door een webapplicatie te bouwen die de data uit de datahub beschikbaar maakt als een online catalogus, maar ook toelaat de data via verschillende REST-API's toegankelijk te maken op maat van de gebruiker. Voor deze webapplicatie werd gebruik gemaakt van de opensource applicatie Blacklight⁴⁴.

Actie 2: Catmandu

De Catmandu-modules die ontwikkeld werden om data uit collectiebeheersystemen Adlib en TMS om te zetten naar LIDO werden als opensource beschikbaar gemaakt op de Github van PACKED vzw.⁴⁵

Actie 3: implementatie en onderhoud datahub

De datahub software werd verder getest en de code werd uiteindelijk gepubliceerd op Github.⁴⁶ Voor de zichtbaarheid van de datahub als opensourceproject werd een aparte website gemaakt waarop alle informatie over het project en de installatie-instructie te vinden zijn.⁴⁷

2.4.2.7. Resolver v3

In 2017 werd er onderzocht of we de resolver nog blijven verder ontwikkelen en onder welke vorm. Omdat er geen aanvullende middelen werden toegekend voor deze actie werd ze niet uitgevoerd. Ze werd verschoven naar het actieplan 2018.

2.4.2.8. Concept voor zelfevaluatietoolkit digitale maturiteit

Minister Sven Gatz kondigde in september 2017 op het Sectormoment *Een cultuurbeleid in het digitale tijdperk* aan dat hij de organisaties binnen de brede cultuursector een

⁴⁴ <http://projectblacklight.org/>

⁴⁵ <https://github.com/PACKED-vzw/Catmandu-Fix-LIDO>

⁴⁶ <https://github.com/thedatahub>

⁴⁷ <https://thedatahub.github.io/>

zelfevaluatietool ter beschikking wil stellen om hun digitale maturiteit te monitoren. De minister en het Departement CJM vroegen aan PACKED vzw om daarvoor een concept uit te werken. In het voorjaar van 2017 startte PACKED vzw een vooronderzoek naar bestaande tools, modellen, uitgangspunten om digitale maturiteit te monitoren. Op basis daarvan werd de vraag naar een concept verder uitgekristalliseerd en werd in juli 2017 een overeenkomst opgemaakt tussen PACKED vzw en het Departement CJM voor de ontwikkeling van een concept m.b.t. een zelfevaluatietoolkit digitale maturiteit. Sinds september 2017 werken we aan de opdracht. Begin oktober legden we een eerste ontwerp voor aan medewerkers van het Departement. Dat ontwerp vormde de basis voor een bredere afstemming met de uiteindelijke doelgroep van de te ontwikkelen tool. In de tweede helft van oktober kwam een 35-tal mensen uit alle geledingen van de cultuursector samen tijdens vier feedbackgroepen gespreid over heel Vlaanderen. Op basis van de ontvangen feedback werkte PACKED vzw aan een verbeterde versie van het concept, die tussen half december 2017 en half januari 2018 in een tweede feedbackronde aan de doelgroep werd voorgelegd. In april 2018 wordt de conceptfase afgerond.

2.4.3. Projecten gefinancierd met structurele werkingsmiddelen van PACKED vzw

2.4.3.1. Preservering van audiovisueel erfgoed

We hebben, in overleg met o.a. VIAA, ons onderzoek rond MKV/FFV1 als mogelijk alternatief voor MXF/JPEG2000 voortgezet. Ook werd er door MediaArea een studie gemaakt over wat de impact van een transcoding naar MKV/FFV1 zou betekenen en welke transcoderingsworkflows daarvoor geïmplementeerd moeten worden.

2.4.3.2. Bewaring van digitale archieven (i.s.m. VVBAD-werkgroep automatisering)

In 2017 heeft PACKED vzw acties ondernomen om, in de schoot van VVBAD-werkgroep Private Archieven, een groep private archieven vertrouwd te maken met Archivematica. Samen met zeven culturele archiefinstellingen (Amsab, AMVB, Letterenhuis, Architectuurarchief Vlaanderen, AVG-Carhif, ADVN en CAVA) en Archiefbank Vlaanderen hebben we een traject opgezet om in de beleidsperiode 2019-2023 concrete stappen te zetten in de preservering van digitale tekstverwerkingsdocumenten en om een duurzame businesscase te ontwikkelen voor de uitrol van een gemeenschappelijk preserveringssysteem. Het resultaat was een uitgeschreven werkplan, en de opname van het project in de beleidsplannen van de archiefinstellingen voor de periode 2019-2023.

2.4.3.3. Collectieontsluiting op Wikimedia (i.s.m. Wikimedia België en Wikimedia Nederland)

In 2017 heeft PACKED vzw verder ingezet op de samenwerking met de Wikimedia Foundation en op het onderzoeken hoe culturele organisaties hun data en beelden over hun activiteiten en collecties op een zinvolle manier kunnen ontsluiten via de Wikimedia-platformen.

- Om niet voor elke upload afhankelijk zijn van de Wikimedia-vrijwilligers, werd er door

meerdere PACKED-medewerkers tijd geïnvesteerd in het leren werken met de Wikimedia-tools:

- Quickstatements⁴⁸: een tool om data op Wikidata toe te voegen;
- Pattypan⁴⁹: een tool om beelden op Wikimedia-Commons up te loaden;
- GLAMorous⁵⁰/Glamorgan⁵¹: tools die statistieken weergeven voor het hergebruik van beelden op verschillende Wikimedia-platformen.
- De volgende projecten m.b.t. donatie van data en beelden gelanceerd:
 - AMSAB: vlaggencollectie en verkiezingsposters (eerder al gedoneerd als onderdeel van Open Cultuurdata project) (wordt in 2018 verder opgevolgd);
 - Archiefbank Vlaanderen: PACKED voegde in 2017 zo'n 4.400 relaties tussen archiefvormers en hun archieflocaties toe op Wikidata, op basis van de gegevens bij Archiefbank Vlaanderen. Ook de data van de archiefvormers en archieflocaties zelf werden daardoor verrijkt.
 - Groeningemuseum en Lukas: een project rond het uitwerken van een stappenplan en het opladen van 842 beelden in Wikimedia Commons.
 - Iedereen leest: gegevens over 1.435 jeugdauteurs en illustratoren die op www.jeugdletteratuur.org staan beschreven, werden in Wikidata verrijkt of toegevoegd.
 - Publiek Domein Dag 2018: in de aanloop naar Publiek Domein Dag 2018 werden musea en archieven benaderd die materiaal bewaren van auteurs / vervaardigers waarvan in 2018 de auteursrechtelijke bescherming vervalft:
 - CIVA: Victor Horta;
 - Horta museum: Victor Horta;
 - KMKG: Victor Horta;
 - Bozar: Victor Horta;
 - KBR: Felix Timmermans, Emile De Wildeman, Fernand Victor Toussaint van Boelaere, Georges Marlow, Mathieu Crickboom, Jean Strauwen, Joseph Cuvelier, Jean Capart;
 - KMSKA: Pierre Jacques Dierckx, Anna Kernkamp, Ramah, Gustave Van de Woestyne, Marten Melsen, Maria Aldernaght, Pierre Jacques Dierckx, Georg Kolbe, Herman Verbrugge;
 - Groeningemuseum: Gustave Van de Woestyne;
 - MuZee: Pierre Bonnard, Ramah, J.J. Salverda de Grave, Pierre Belay;
 - Cinematek: Ernst Lubitsch, Ferdinand Zeca, Auguste Blom en Carl Hoffman.

De opvolging van die actie werd opgenomen in de Actieplan 2018.

2.4.3.4. Migratie Invulboek Erfgoedinzicht naar CEST

Eind 2017 werd de werking rond de erfgoedcatalogus Erfgoedinzicht, die beheerd werd door de provincies Oost- en West-Vlaanderen overgedragen aan de Vlaamse Overheid. Een belangrijk onderdeel van deze werking is het MovE Invulboek, de registratiehandleiding voor Erfgoedinzicht die ook daarbuiten wordt gebruikt als handleiding bij het gebruik van Adlib

⁴⁸ Voor meer informatie, zie <https://tools.wmflabs.org/quickstatements/#>.

⁴⁹ Voor meer informatie, zie https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Pattypan/Simple_manual.

⁵⁰ Voor meer informatie, zie <https://tools.wmflabs.org/glamtools/glamorous/>.

⁵¹ Voor meer informatie, zie <https://tools.wmflabs.org/glamtools/glamorgan.html>.

Museum. In samenwerking met Erfgoedinzicht werd de inhoud van de databank waarmee het MovE invulboek online doorzoekbaar was, gemigreerd naar de CEST wiki.⁵²

PACKED vzw bouwde een generieker datamodel dat in de toekomst ook toelaat om het Invulboek als registratiehandleiding van andere collectiebeheersystemen. De inhoudelijke redactie werd echter niet voltooid door tijdsgebrek bij zowel PACKED vzw als Erfgoedinzicht, maar wordt in 2018 verder afgewerkt nadat de medewerkers ondergebracht zijn bij het Departement CJM.

2.4.3.5. Kwaliteitscontrole

Sinds 2014 is de kwaliteitscontrole van digitale beelden een belangrijk onderzoeksthema in de werking van PACKED vzw. In 2017 werd dat traject voortgezet met de opmaak van een werkproces en vragenlijst die content partners die materiaal door VIAA hebben laten digitaliseren, het mogelijk maken om de visuele kwaliteit van het gedigitaliseerde materiaal te controleren. Een dummy versie van de vragenlijst werd geïmplementeerd met Google Forms en voorgelegd aan VIAA voor validatie.⁵³

2.5. OVERLEG EN SAMENWERKING

2.5.1. Expertisedeling

2.5.1.1. Europeana Vlaanderen Overlegplatform

Partners: departement CJM

Het Europeana Vlaanderen Overlegplatform verspreidt informatie over Europeana naar mogelijke belanghebbenden, koppelt informatie en adviezen terug naar Europeana en stemt de relevante projecten waar Vlaamse partners in betrokken zijn onderling af.

In 2017 is er geen bijeenkomst geweest van het Europeana Vlaanderen Overlegplatform.

2.5.1.2. Collegagroep publieksbemiddeling in een digitaal tijdperk

Partners: o.a. Middelheimmuseum, museum M, M HKA, Kunstenpunt en FARO.

Deze collegagroep is een initiatief van een aantal publieksmedewerkers uit (kunst)musea en organisaties beeldende kunst in Vlaanderen en Brussel die het belang en de urgentie om snel bij te benen met digitale ontwikkelingen sterk aanvoelen. Zij bundelden daarom de krachten in de Collegagroep publieksbemiddeling in een digitaal tijdperk.

Actie 1: deelname aan bijeenkomsten

In 2017 is er geen bijeenkomst geweest van de Collegagroep publieksbemiddeling in een digitaal tijdperk.

⁵² Voor meer informatie, zie https://www.projectcest.be/wiki/Publicatie:Invulboek_objecten

⁵³ Voor meer informatie, zie <https://docs.google.com/forms/d/1eMPuW0DERGoPVjHZuiBzCmNj40PJv4Xuvn2ytWLqAas/prefill>

Actie 2: hervorming van de collegagroep

Na het afhaken van Kunstenpunt is PACKED vzw toegetreden tot de kern die de collegagroep trekt. Ook is werking van de collegagroep geheroriënteerd van publieksbemiddeling in een digitaal tijdperk naar digitale participatie.

2.5.1.3. Vlaams--Nederlands overleg i.v.m. digitaal erfgoed

Partners: DEN; provinciale museumconsulenten uit Vlaanderen en Nederland; VIAA; KIK

Sinds 2012 neemt een vertegenwoordiger van PACKED vzw deel aan het interprovinciaal registratorenoverleg (IRO), het Interprovinciaal Depot-overleg (IDO) en het Nederlands-Vlaams Taakveldoverleg. Sinds 2014 zijn deze overlegorganen vervangen door thematisch overleg van de provincies i.v.m. thesauri. Vanaf de tweede helft van 2015 wordt dit overleg vervangen door een Vlaams-Nederlands overleg i.v.m. digitaal erfgoed.

Actie 1: actieve deelname aan Vlaams-Nederlands overleg i.v.m. digitaal erfgoed

Na de annulatie van de geplande bijeenkomsten in juni en december 2016 was er geen heropstart in 2017. PACKED vzw heeft wel deelgenomen aan andere vormen van Vlaams-Nederlands overleg, nl. door rechtstreeks overleg met DEN, door overleg met VIAA en NDE en door overleg in het kader van de werkzaamheden van de Commissie Digitaal Erfgoed van de Taalunie.

2.5.1.4. Gebruikersgroep 'Cultureel erfgoed en auteursrecht'

Partners: FARO; VKC; MovE

In samenwerking met de VKC, MovE en FARO nam PACKED vzw in oktober 2010 het initiatief om een *Gebruikersgroep cultureel erfgoed en auteursrecht* op te starten. Deze organisaties vormen nog steeds de kerngroep. De gebruikersgroep is beperkt tot cultureel-erfgoedorganisaties en werkt complementair werken t.a.v. andere (bredere, culturele) initiatieven of platformen rond auteursrecht. De gebruikersgroep tracht de expertise van de leden te versterken en biedt vormingen aan die ook open staan voor externen. Daarnaast probeert de groep i.s.m. andere partners (bv. Samenwerkingsverband Auteursrecht en Samenleving) ook te wegen op de beleidsevoluties rond het auteursrecht.

Actie 1: lidmaatschap van de kerngroep

PACKED vzw is lid van de kerngroep die bijeenkomsten van de gebruikersgroep voorbereidt. In 2017 was er geen fysieke bijeenkomst van de kerngroep.

Actie 2: deelname aan bijeenkomsten

PACKED vzw nam actief deel aan de bijeenkomsten van de gebruikersgroep op 23 maart en 24 oktober 2017.

2.5.1.5. BeMuseum

Partners: ICOM Wallonie-Bruxelles, ICOM Vlaanderen, Innoviris, CLIC France, Visit.Brussels, de Brusselse Museumraad, FARO, Arts&Publics

BeMuseum wil een netwerk bouwen van en voor museumprofessionelen in België. Het doel is een ruimte voor dialoog te creëren, intermuseale solidariteit te versterken en

samenwerkingsverbanden aan te moedigen.

Actie 1: inhoudelijke bijdrage aan ondersteuning/programmatie

Tijdens de conferentie op 13 oktober 2017 cureerde PACKED vzw de sessie *GLAM strategies towards an open user friendly access to collections* met sprekers uit haar netwerk: Jeroen De Meester (Stedelijke Musea Antwerpen), Matthias Vandermaesen (VKC) en Andrea Wallace (University of Exeter).

Actie 2: bijdrage aan ontwikkeling van BeMuseum publiek/netwerk aan Vlaamse zijde

Gezien het organisatieteam van BeMuseum voornamelijk contacten had bij de cultureel-erfgoedsector aan Franstalige zijde, ondersteunde PACKED vzw de communicatie rond en promotie van de conferentie aan de Nederlandstalige zijde.

2.5.2. Beleid en belangenbehartiging

2.5.2.1. Afstemmingsoverleg m.b.t. digitaal erfgoed

Actie 1: afstemming met FARO

In 2017 is er geen overleg tussen PACKED vzw en FARO geweest om concrete afspraken te maken over de samenwerking met betrekking tot digitaal erfgoed.

Actie 2: afstemming met Digitaal Erfgoed Nederland (DEN)

PACKED vzw en Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) plegen minimaal één keer overleg de samenwerking tussen DEN als beheerder van DE BASIS enerzijds, en PACKED vzw als beheerder van CEST anderzijds, verder vorm te geven ten einde de kwaliteitszorg voor digitalisering van erfgoed in Vlaanderen en Nederland zo efficiënt en uniform mogelijk te organiseren. In 2017 was er overleg op 15 februari en 6 september 2017. PACKED-coördinator Rony Vissers nam ook deel aan de bijeenkomsten van de DEN Adviesraad op 15 februari en 6 september 2017.

Actie 3: afstemming met VIAA

PACKED vzw en VIAA hebben regelmatig overleg gepleegd over de activiteiten van VIAA, over advies verleend door PACKED en om samenwerkingsprojecten te bespreken. PACKED vzw en VIAA informeerden elkaar over potentiële nieuwe Europese projecten, en probeerden waar mogelijk en gewenst samen op te trekken in nieuwe aanvragen. In 2017 was er overleg tussen PACKED vzw en VIAA op 15 maart en 18 juli 2017. Ook was er een gezamenlijk overleg met het Nederlandse Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) op 11 oktober.

Actie 4: afstemming met Het Firmament

PACKED vzw en Het Firmament plegen minimaal één keer per jaar overleg om concrete afspraken te maken over de samenwerking met betrekking tot (digitaal) kunstenerfgoed. Ze stemmen waar relevant hun activiteiten op elkaar af en informeren elkaar actief met het oog op de verdere ondersteuning en ontwikkeling van expertise m.b.t. (digitaal) kunstenerfgoed in Vlaanderen. In 2017 vond het overleg plaats op 23 juni.

2.5.2.2. Overleg landelijke erkende expertisecentra en organisaties volkscultuur

Partners: FARO; Het Firmament; Resonant; CVAA

Sinds 2012 is er op regelmatig basis (tweetal keer per jaar) overleg tussen alle landelijke erkende expertisecentra en organisaties volkscultuur (LEOVs). Ook FARO is hierbij betrokken.

Actie 1: actieve deelname aan bijeenkomsten

PACKED vzw heeft actief deelgenomen aan de bijeenkomsten van dit overleg op 6 februari, 6 april en 12 september 2017.

2.5.2.3. Overleg Cultureel Erfgoed

OCE is in maart 2015 opgericht als belangenbehartiger van het cultureel-erfgoedveld in Vlaanderen. De organisatie vertegenwoordigt de zeven deelsectoren van het erfgoedveld in Vlaanderen en behartigt de belangen van het cultureel erfgoed en van de erfgoedorganisaties. Het vervangt hiermee het Cultureel-Erfgoedoverleg, waarvan PACKED vzw een actief lid was. PACKED vzw zal als lid van de algemene vergadering en eventuele werkgroep ook de werking van het Overleg Cultureel Erfgoed ondersteunen.

Actie 1: actieve deelname aan bijeenkomsten algemene vergadering en werkgroepen

PACKED vzw heeft in 2017 niet deelgenomen aan bijeenkomsten van het Overleg Cultureel Erfgoed.

2.5.2.4. Taaluniecommissie digitaal erfgoed

Het Comité van Ministers heeft in 2013 de Taaluniecommissie digitaal erfgoed ingesteld om op het terrein van digitaal erfgoed geleverde inspanningen te evalueren, aanzetten te geven tot gezamenlijk Nederlands-Vlaams beleid en evoluties in het veld op te volgen. PACKED-coördinator Rony Vissers is in eigen naam lid van deze commissie.

Actie 1: deelname aan de bijeenkomsten

Rony Vissers is lid van de commissie en neemt actief deel aan de werkzaamheden van de commissie. In 2017 heeft hij (samen met PACKED-medewerker Bart Magnus) op 20 april deelgenomen aan een besloten workshop in Antwerpen omtrent open data en podiumkunsten. Op 17 mei heeft hij ook deelgenomen aan een vervolgmeeting in Den Haag, en 20 december (samen met PACKED-medewerker Bart Magnus) ook aan een bijeenkomst van de commissie in Roosendaal.

2.5.2.5. Europeana Network

Het Europeana Network heeft de ambitie een open forum te zijn voor experts uit heel Europa, voor content providers en aggregatoren en voor andere leveranciers van technische, juridische en strategische kennis. Het wil de diversiteit van Europeana representeren en weerspiegelen en tegelijkertijd de leden de kans bieden om hun stem te laten horen.

PACKED vzw nam in 2017 niet deel aan de Algemene Vergadering van het Europeana Network, noch aan activiteiten van werkgroepen.

2.5.3. Beoordelingscommissies

2.5.3.1. Beoordelingscommissie cultureel-erfgoedprojecten en cultureel-erfgoed convenants

De Beoordelingscommissie Cultureel-erfgoedprojecten en cultureel-erfgoedconvenants adviseert de minister van Cultuur bij het toekennen van subsidies aan cultureel-erfgoedprojecten en cultureel-erfgoedconvenants. PACKED-coördinator Rony Vissers is in eigen naam lid van deze commissie.

Actie 1: subsidie-aanvragen evalueren en commissiebijeenkomsten bijwonen

Rony Vissers heeft als commissielid de ingediende subsidieaanvragen geëvalueerd en actief deelgenomen aan de commissiebijeenkomsten op 21 maart en 17 oktober 2017.

2.5.3.2. Pool van beoordelaars Kunstendecreet

Sanne Van Bellingen was in eigen naam als beoordelaar aangesteld voor de disciplines Architectuur en vormgeving, Audiovisuele en beeldende kunst, Podiumkunsten en Transdisciplinair. Omdat haar arbeidsovereenkomst begin 2017 werd beëindigd, stopte ook de (onrechtstreekse) betrokkenheid van PACKED vzw bij de pool van beoordelaars Kunstendecreet.

2.6. EXTERNE COMMUNICATIE

2.6.1. Nieuwsbrief

Actie 1 samenstelling en verzending nieuwsbrief

PACKED vzw brengt in zijn nieuwsbrief nieuws over actuele onderwerpen binnen het digitaal cultureel-erfgoedveld maar kijkt daarbij ook naar meer algemene thema's (zoals bv. auteursrechten of een tentoonstelling). Een belangrijk onderdeel van de nieuwsbrief is de stand van zaken van de lopende PACKED-activiteiten (update van de dagelijkse werking). Dat gebeurt onder andere door het expliciet vermelden van nieuws en updates over *CEST*, *Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS*, de verschillende deelprojecten uit het vervolgttraject *Persistente identificatie*, *Europeana Space*, *PREFORMA* en de samenwerking met o.a. VIAA en iMAL.

In 2017 verstuurde PACKED vzw bijna maandelijks een nieuwsbrief. In totaal werden er in de nieuwsbrieven van 2017 157 items opgenomen; in 2016 waren dat 160 items. Er werden 11 nieuwsbrieven verstuurd naar tussen 1.606 en 1.689 abonnees. Een lichte stijging in vergelijking met 2016 (tussen 1.575 en 1.656). De nieuwsbrief werd in 2017 door 36% van de abonnees ook effectief geopend. In 2016 was dat 41% en in 2015 40%. Voor de periode 2009-2016 bedroeg het gemiddelde 38%. Vergeleken met industry benchmarks van sign-up.to uit de non-profit (31%) en B2B-zaken (18%) is dat een bijzonder goed resultaat.

Van degenen die onze nieuwsbrief in 2017 openden, klikte tussen de 7% en 17% door naar de langere versies van de berichten op de PACKED-website, tegenover tussen 8% en 24% in 2016. Het gemiddelde daarvan (14%) komt overeen met het gemiddelde voor de hele periode 2009-2016 (15%). Ook hier doet PACKED vzw het veel beter dan de industry benchmark (3,4%) van de [sign-up.to](#) survey.

In augustus voegde PACKED vzw de geregistreerden.

Het gemiddeld aantal uitschrijvers was in 2017 0,29%, terwijl dit er in 2016 0,78% en in 2015 0,93% waren. Voor de hele periode 2009-2016 bedroeg het aantal uitschrijvers gemiddeld 0,88%.

2.6.2. Websites

Actie 1: archiveren van oude websites

In 2017 zijn geen websites afgesloten die door PACKED vzw worden beheerd. Er is wel een planning opgemaakt voor het in 2018 stapsgewijs migreren van websites naar dezelfde servers in plaats van de huidige spreiding over verschillende locaties. Daarbij zullen ook een aantal oudere website offline worden gehaald, waarbij de content overgebracht zal worden naar websites die actief blijven, of gearchiveerd worden.

Actie 2: vernieuwing packed.be

De vernieuwing van de PACKED-website werd in 2016 uitgesteld tot 2017.

Einde maart 2017, werd uit drie indieners van offertes GLUE gekozen om mee samen te werken. De lancering van de website werd twee keer uitgesteld: van zomer 2017 naar najaar 2017, en nadien naar begin 2018.

In 2017 kende deze website (www.packed.be) 12.589 absoluut unieke bezoekers. Dit is een stijging van 4,72 % t.o.v. 2016. Het totale aantal pageviews bedroeg 96.358 (d.i. bijna het vijfvoud van het cijfer van 2016, maar dit is volledig te wijten aan een extreme uitschieter in de maand februari 2017 toen er 78.714 bezoekers genoteerd werden tegenover 1.604 gemiddeld in de andere maanden van het jaar). We hebben geen sluitende verklaring voor die uitschieter. In 2017 werden er in totaal 179 nieuwe items toegevoegd (193 in 2016).

2.6.3. Sociale media

Actie 1: Twitter

Sinds 2016 maakt PACKED vzw actiever gebruik van Twitter, het sociale mediakanaal waarop ook ons publiek van erfgoedprofessionelen zich bevindt. 2017 was het eerste jaar waarin van begin tot einde bewust hebben ingezet op Twitter.

PACKED vzw publiceerde in 2017 in totaal 210 tweets. Per maand varieerde het aantal gepubliceerde tweets tussen 4 en 40, met een maandelijks gemiddeld 17 tweets (ongeveer gelijk aan de 20 tweets per maand van eind 2016). In totaal genereerde onze communicatie 17.906 impressies (in vergelijking met 17.614 in 2016), met een gemiddelde van 331 per dag (een stijging tegenover 300 op het einde van 2016). De grootste piek betrof 5.675 impressies op de dag van de studiedag Sharing is Caring.

In totaal hadden we 1.427 engagements waarvan onder andere 237 retweets, 8 replies, 356 likes, 222 URL clicks, 74 hashtag clicks, 271 detail expands, 217 media views en 118 media engagements. Onze communicatie wordt dus opgemerkt en gedeeld, maar echte conversaties zijn jammer genoeg nog steeds zeldzaam. Verder doet audiovisueel communicatiemateriaal het goed, al blijft dat schaars in onze sector.

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de statistieken van onze volgers en ons effectief bereik:

- Volgers: de volgers van PACKED vzw op Twitter bestaan voor 61% uit mannen en 39% uit vrouwen. 62% van onze volgers bevinden zich in België, 15% in Nederland, 6% in de Verenigde Staten, 3% in Duitsland, 2% in het Verenigd Koninkrijk, 2% in Canada en 1% in Frankrijk. 81% van onze volgers spreekt Engels, 65% Nederlands, 9% Frans, 3% Spaans en 2% Duits, wat een vergelijkbare situatie is met vorig jaar.
- Bereik: het publiek van PACKED vzw op Twitter bestaat voor 57% uit mannen en 43% uit vrouwen. 34% van ons publiek bevindt zich in België, 13% in de Verenigde Staten, 11% in Nederland, 6% in het Verenigd Koninkrijk, 5% in zowel Rusland, Frankrijk en Duitsland. 91% van ons bereik spreekt Engels, 32% Zweeds, 17% Nederlands, 11% Frans en 8% Spaans.

Terwijl de statistieken van onze effectieve volgers overeenkomen met het beeld dat PACKED vzw van haar eigen netwerk heeft, schijnt ons bereik veel diverser en internationaler te zijn. PACKED vzw lijkt dus te profiteren van één van de sterktes van Twitter, namelijk dat actieve Twitteraars in je netwerk je communicatie verder dragen dan je eigen netwerk.

Actie 2: LinkedIn

In 2017 werd de bedrijfspagina van PACKED vzw op LinkedIn gebruikt voor het verder uitbouwen en onderhouden van een professioneel netwerk, en voor zeer specifieke communicatiedoelstellingen. In maart 2017 hebben we via deze weg de vacature voor een IT-medewerker bekendgemaakt, zowel als algemene post op onze bedrijfspagina als via de beheerders van een aantal gesloten alumngroepen op LinkedIn. Na een moeizame zoektocht hebben we effectief iemand aangeworven die we via een persoon uit ons LinkedIn-netwerk hadden leren kennen.

Verder werden twee evenementen in juni ook via deze weg bekendgemaakt, alsook de vacature voor een ondersteunend medewerker in BIO-baan in oktober 2017. Het aantal impressies van deze berichten:

- 24/4/2017: Sharing is Caring: 210;
- 19/5/2017: TRACKS-ontmoetingsmoment: 101;
- 19/10/2017: Vacature ondersteunend medewerkers: 73.

Via de persoonlijke LinkedIn-pagina's van een aantal medewerkers werden niet alleen de PACKED-berichten ruimer verspreid, maar werden ook nog een aantal berichten verspreid die betrekking hadden op de werking van PACKED vzw. In 2018 zullen we ernaar streven om deze communicatie primair op de bedrijfspagina van PACKED vzw te starten, en daarna te hernemen op de persoonlijke pagina's van de PACKED-medewerkers.

Actie 3: Slideshare

PACKED vzw publiceert de presentaties van haar medewerkers op haar Slideshare-pagina (<https://www.slideshare.net/packedvzw>). Ook wanneer PACKED vzw organisator is van een

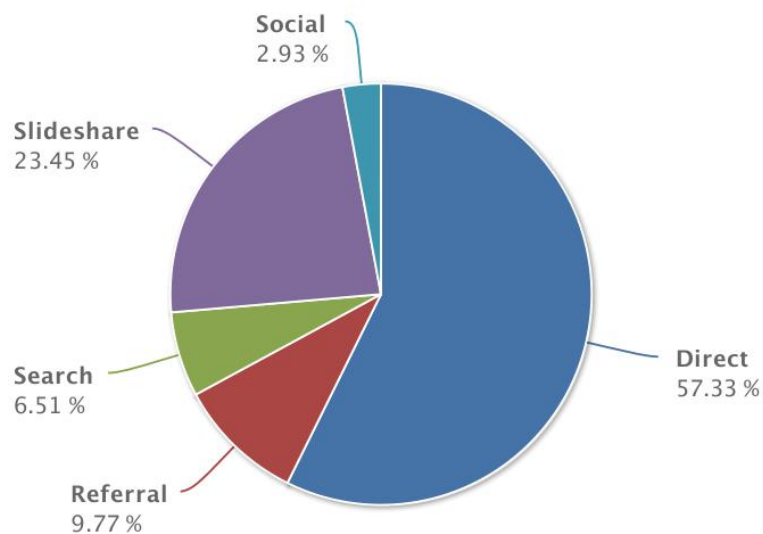
evenement proberen we zoveel mogelijk presentaties van externen op te laden.

De pagina bevat momenteel 59 presentaties. 24 daarvan werden in de loop van 2017 gepubliceerd. In totaal werden de PACKED-presentaties in 2017 3.288 keer bekeken en 87 keer gedownload. Ze worden voorsnog niet becommentarieerd of gefavoriseerd; ze werden wel twee keer via e-mail gedeeld maar niet via Facebook of op LinkedIn zelf.

Raadplegingspieken doen zich, weinig verbazend, voor net na de publicatie. De presentaties worden echter nadien ook nog vaak geconsulteerd. Naast presentaties van evenementen in 2017, merken we dat ook oudere presentaties over concrete onderwerpen zoals 'Prepare your Metadata' nog regelmatig geraadpleegd worden.

Ook hier merken we dat ons publiek divers en internationaal is. De top tien van herkomstlanden van onze lezers waren in 2017 (aflopend): de Verenigde Staten, België, Nederland, Frankrijk, Zuid-Korea, Israël, Duitsland, Canada, het Verenigd Koninkrijk en Rusland.

De trafiek naar onze content op Slideshare is 57% direct, 10% referral, 7% search, 23% via Slideshare en 3% via sociale media.

2.6.4. Publicaties

2.6.4.1. Artikels

Actie 1: Uitgepakt, PACKED-rubriek in META (VVBAD)

Sinds 2013 schrijft PACKED vzw jaarlijks een reeks artikels voor de rubriek Uitgepakt in het VVBAD-tijdschrift Meta. In 2017 ging het om de volgende artikels:

- Catmandu (auteur: Pieter De Praetere);
- Databankenrecht (auteur: Bart Magnus);
- Ingebedde metadata (auteur: Sam Donvil);
- Webcrawling (auteur: Emanuel Lorrain);
- Cloudcomputing 1 (auteur: Rony Vissers);
- Cloudcomputing 2 (auteur: Rony Vissers);
- Use cases (auteur: Nastasia Vanderperren);
- Blockchain (auteur: Annelies Van den Berghe);
- RDF Triples (auteur: Alina Saenko).

Actie 2: PACKED-rubriek in Bladwijzer (Heemkunde Vlaanderen)

Sinds 2015 schrijft PACKED vzw artikels voor het tijdschrift Bladwijzer van Heemkunde Vlaanderen. In 2017 ging het om de volgende artikels:

- Hoe beschrijf ik audiovisueel materiaal? (auteur: Bart Magnus);
- De cloud en cloudcomputing: wat is het en hoe gebruik je het veilig? (auteur: Nastasia Vanderperren, m.m.v. Rony Vissers);
- Collecties duurzaam registreren in een rekenblad (auteur: Bert Lemmens)

Actie 3: 'Het digitale museum': interview met PACKED vzw in FARO-magazine (niet opgenomen in Actieplan 2017)

In het tijdschrift over cultureel erfgoed van september 2017 van FARO verscheen een focusdossier 'Het digitale museum' over hoe het met het digitaal erfgoedbeleid van enkele erfgoedbibliotheken, archieven en musea gesteld is. In de derde aflevering hebben PACKED-medewerkers Rony Vissers en Bert Lemmens antwoorden gegeven op vragen rond het 'digitale bewustzijn' van archieven, erfgoedbibliotheken en musea, de grote veranderingen op technologisch vlak en de aandacht voor het digitaal cultureel erfgoed door de jaren heen.

Actie 4: andere artikels in META (VVBAD) (niet opgenomen in Actieplan 2017)

PACKED vzw schreef in 2017 op vraag van VVBAD ook nog een bijkomend artikel voor Meta:

- Archiefvormers aan zet. Stap voor stap naar een totaalaanpak voor het archief van podiumkunstenactoren (auteurs: Eline De Lepeleire (Het Firmament) en Nastasia Vanderperren (PACKED vzw))

2.6.4.2. Beleidsteksten

PACKED vzw maakte in 2017, net als in de vorige jaren, tijd vrij om mee te werken aan teksten die als doel hebben aspecten m.b.t. digitaal erfgoed op de agenda van beleidsmakers te plaatsen. De PACKED-coördinator was lid van de klankbord- en stuurgroep van de 'Studie operationeel netwerkmodel voor gecoördineerde decentrale digitale dienstverlening voor de culturele sector' (KPMG), en heeft bijeenkomsten van focusgroepen bijgewoond. Hij was ook lid van het redactieteam van de visienota 'Een

2.7. ALGEMEEN BEHEER

2.7.1. Werving financiële middelen

2.7.1.1. Structurele middelen

Net als in 2016 voerde PACKED vzw gesprekken over de financiering van PACKED vzw, de positionering van de organisatie in het brede culturele veld en het samenspel met andere actoren. Ook ging in 2017 veel tijd naar het opstellen van de aanvraag van een nieuwe structurele subsidie voor de periode vanaf 2019.

Actie 1: opmaak beleidsplan 2019-2023

Ter voorbereiding van het nieuwe beleidsplan brachten PACKED-medewerkers reeks digitale noden in de cultuursector in kaart. Zij namen deel aan het Sectormoment ‘Een cultuurbeleid in het digitale tijdperk’. De PACKED-coördinator was lid van de klankbord- en stuurgroep van de ‘Studie operationeel netwerkmodel voor gecoördineerde decentrale digitale dienstverlening voor de culturele sector’ (KPMG), en heeft bijeenkomsten van focusgroepen bijgewoond. Hij was ook lid van het redactieteam van de visienota ‘Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk’. PACKED vzw heeft verder zelf noden in kaart gebracht door overleg met de leden van zijn Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering (medewerkers van Archiefbank Vlaanderen, deSingel, Erfgoedcel k.ERF, Ictus Ensemble, M - Museum Leuven, VIAA, VKC en Vlaamse Erfgoedbibliotheek). De noden van kunstorganisaties kwamen aan bod tijdens het TRACKS-ontmoetingsmoment die PACKED vzw organiseerde, die van musea tijdens de workshop die PACKED vzw en FARO organiseerden omtrent de opmaak van een digitale strategie, en die van culturele archieven tijdens de bijeenkomsten van de VVBAD-werkgroep Privaatrechtelijke Archieven die PACKED vzw bijwoonde. De PACKED-coördinator heeft beleidsplanningsmeetings van o.a. AAV, Het Firmament / Resonant, Amsab-ISG, VIAA en CAG bijgewoond waarop zowel hun digitale noden als die van hun doelgroepen aan bod kwamen. PACKED-medewerkers hebben daarnaast ook gesprekken gevoerd met een grote groep collectiebeheerders, intermediairen, cultuurproducenten en overheden.

Actie 2: denkoefening m.b.t. eigen expertise, positionering en samenwerking

PACKED vzw is mede op vraag van de Vlaamse overheid een grondige denkoefening begonnen op het vlak van de eigen expertise, de positionering en samenwerking van de organisatie. We deden dat in het kader van de opmaak van het beleidsplan voor 2019-2023, en zullen die oefening voortzetten in het kader van de implementatie van de visienota ‘Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk’.

2.7.1.2. Aanvullende middelen

Actie 1: werving van Europese projecten

PACKED vzw is in 2017 actief op zoek gegaan naar deelname in projecten waarvoor

subsidie-aanvragen werden ingediend bij de Europese Commissie. Dat resulteerde in een deelname aan het schrijven van een subsidieaanvraag voor het project Transcendance. Het voorstel werd spijtig genoeg niet met een subsidie gehonoreerd door de Europese Commissie. Ook werd er nagedacht over een vervolgproject op PREFORMA, en daarover gesprekken gevoerd met potentiële partners voor het project.

Actie 2: werving van aanvullende middelen bij overheden in Vlaanderen en Brussel

PACKED vzw is actief op zoek gegaan naar aanvullende middelen om een deel van de uitvoering van basistaken in 2017 (en later) te financieren. Het ging hierbij om:

- middelen E-cultuur, die uiteindelijk werden toegekend voor de realisatie van een concept voor een Zelfevaluati toolkit digitale maturiteit;
- subsidies voor een internationaal ontwikkelingsgericht cultureel-erfgoedproject voor fase 2 van het project *Implementatie van een datahub voor musea binnen de context van een referentie-architectuur*. (i.s.m. VKC).

2.7.2. Financieel beheer

2.7.2.1. Voorbereiding boekhouding

Enkel de voorbereiding van de boekhouding gebeurde intern bij PACKED vzw. Het voeren van de boekhouding zelf werd uitbesteed aan het bedrijf Studifisk; ook is de jaarrekening gecontroleerd door bedrijfsrevisor Michel Wera die heeft bevestigd dat ze een getrouw beeld geeft van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten.

Per kwartaal werden alle stukken naar de boekhouder gebracht die ze verwerkt. Voor de kosten waarvoor externe financiering werd verworven, werd een analytische boekhouding gevoerd.

2.7.2.2. Evaluatie kosten en budget

Per kwartaal werd een stand van zaken per kostenpost met de begroting vergeleken. Indien nodig werd nadien het nog beschikbare budget aangepast, of een aangepaste begroting (met verhoogde kostenpost) opgesteld die aan de raad van bestuur kon worden voorgelegd.

PACKED vzw boekte in 2017 een positief bedrijfsresultaat (21.525,61 euro).

2.7.3. Bestuur en rapportering

2.7.3.1. Algemene Vergadering en Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur kwam in 2017 bijeen op 22 maart, 15 juni, 9 oktober en 30 november (elektronisch). De vergadering van 15 juni was volledig gewijd aan het meerjarige beleidsplan, waarbij ook het voltallige PACKED-team mee aan tafel kwam.

De Algemene Vergadering kwam in 2017 bijeen op 22 maart en 15 juni.

Tijdens deze bijeenkomsten hebben algemeen coördinator Rony Vissers en zakelijk coördinator Annelies Van den Berghe gerapporteerd over de werking van PACKED vzw. De

bestuursorganen keurden ook zowel de begroting en het jaarverslag voor 2017 als het actieplan en de voorlopige begroting voor 2018 goed.

2.7.3.2. Subsidiërende overheden

PACKED vzw heeft, zoals elke organisatie die een werkingssubsidie ontvangt op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet, in 2017 een Actieplan en werkingsverslag ingediend.

Daarnaast hebben verschillende PACKED-medewerkers in 2017 ook nog heel wat tijd besteed aan het schrijven van projectdossiers en tussentijdse en afsluitende verslagen met betrekking tot Vlaamse en Europese projectsubsidies:

- aanvraag Europese subsidie voor project *Transcendance* (niet gehonoreerd);
- verslagen i.v.m. toegekende projectsubsidies:
 - aanvullende communicatie met betrekking tot het auditrapport door HLB BLÖMER (bijkomende loonberekeningen, controle van cijfers auditeurs) i.v.m. de projecten *Digitising Contemporary Art*, *Europeana Space* en *Linked Heritage* (i.h.k.v. financiële audit);
 - vierde tussentijds (en laatste) rapport i.v.m. het project *Europeana Space*;
 - één tussentijds rapport (voor het jaar 2017) voor het project *PREFORMA*; afgewerkt in januari 2018;
 - eindrapport voor het project *Implementatie van een data hub voor musea binnen de context van een referentie architectuur* fase 1;
 - eerste periodiek rapport voor het project *Resurrection Lab* (over de periode maart-augustus 2017) en voorbereiding van het tweede rapport;
- projectplan i.v.m. toegekende projectsubsidies:
 - projectplan voor het project *Implementatie van een data hub voor musea binnen de context van een referentie architectuur* fase 2;
- verslagen i.v.m. toegekende middelen E-cultuur:
 - rapport i.v.m. het project *Blauwdruk gedistribueerd beeldbeheer*;
- projectplan i.v.m. toegekende middelen E-cultuur:
 - projectplan en uitwerking van een concept voor de *Zelfevaluatie toolkit digitale maturiteit*.

2.7.4. Personeelsbeheer en interne communicatie

2.7.4.1. Personeelsbeheer

PACKED vzw heeft in 2017 één nieuw personeelslid aangeworven:

- Lode Scheers, vanaf 1 juli 2017 in dienst als IT-medewerker

Op de publieke vacature kwamen weinig geschikte kandidaten af. De kandidaten die werden uitgenodigd voor een gesprek hebben we gevonden via het informele netwerk van medewerkers, o.a. ook via LinkedIn. Er vonden gesprekken plaats met twee kandidaten, waarbij voor PACKED vzw de twee coördinatoren en de vertrekkende IT-verantwoordelijke aanwezig waren.

In 2017 telde PACKED vzw in totaal 8,15 voltijdse eenheden (VTE), waarmee er een lichte stijging is t.o.v. 2016 (8 VTE) en we bijna weer op het volume van 2015 (8,2 VTE zitten). Het aantal VTE's die werkelijk gepresteerd werden, ligt echter lager. Het bedraagt 7,6 VTE als we de ziektemaanden van Emanuel Lorrain en de niet-gepresteerde, maar uitbetaalde maanden voor Sanne Van Bellingen in mindering brengen. In 2017 stelde PACKED vzw ook één jobstudent gedurende drie weken te werk: Alex Alaa Al Jaouny ondersteunde Emanuel Lorrain bij activiteiten in het kader van het project Resurrection Lab.

Van 22 november 2017 tot midden januari 2018 versterkte Elza Strazdina het PACKED-team. Elza is een Letse studente Culturele Studies aan de K.U. Leuven. Elza werd tijdens haar stage bijgeschoold tot een echte Wikipedian. We deden dat door haar op allerlei manieren te laten werken op en met culturele content op de Wikimediaplatformen. Door stagiair(e)s binnen de werking te integreren, wil PACKED vzw toekomstige professionals in de cultuursector trainen in vaardigheden die hen in hun verdere loopbaan van pas kunnen komen.

PACKED vzw heeft in 2017 aandacht gehad voor een maatschappelijk en cultureel diverse samenstelling van haar personeelsploeg. Onder de personeelsleden en stagiairs van PACKED vzw kon men in 2017 vier nationaliteiten ontwaren. Wat genderdiversiteit betreft telde PACKED vzw einde 2017 zes mannelijke en drie vrouwelijke werknemers

2.7.4.2. Personeelsvergaderingen en thematische cellen

In 2017 vonden er tien bijeenkomsten met het volledige PACKED-team plaats: op 17 januari, 21 februari, 16 maart, 13 april, 18 mei, 28 juni, 5 september, 4 oktober, 22 november en 18 december. Daarnaast werd echter ook veelvuldig overlegd in kleinere groepjes.

In het kader van de opmaak van het meerjarig beleidsplan werden tussen februari en november 2017 ook een zestal bijeenkomsten georganiseerd met (een deel van) het team van februari tot november. In juni 2017 was er ook een bijeenkomst van het PACKED-team en de bestuursleden waarbij ook externe begeleiding betrokken werd.

De activiteit van de thematische cellen werd met wisselende intensiteit voortgezet. In een aantal cellen (bv. kennisbeheer) werden acties voorbereid en uitgewerkt.

2.7.5. Auditopdracht studenten Cultuurmanagement

In 2016 heeft PACKED vzw haar statuten, samenstelling van de Raad van Bestuur en Algemene Vergadering, recente jaarverslagen, jaarrekeningen, begrotingen en beleidsplannen, communicatieplannen en andere relevante documenten ter beschikking gesteld van een groep studenten die een auditopdracht uitvoeren in het kader van de opleiding Cultuurmanagement van de Universiteit Antwerpen. De studenten kregen ook de mogelijkheid om gesprekken te voeren met de PACKED-coördinator en anoniem de andere PACKED-personeelsleden te bevragen over o.a. de organisatiecultuur.

Actie 1: vervolggesprekken

De PACKED-coördinator en eventueel andere PACKED-medewerkers namen in 2017 deel aan vervolggesprekken en andere bevragingen.

Actie 2: aanwezigheid bij de verdediging van paper

De PACKED-coördinator was in 2017 aanwezig tijdens het examen bij de verdediging van de paper die het eindresultaat is van de audit.

2.7.6. ICT-beheer

2.7.6.1. Hardware

Door het aanwerven van een nieuwe medewerker was het nodig om een nieuwe laptop aan te kopen. Bovendien werden ook een aantal verouderde laptops vervangen. PACKED-medewerkers blijven een mix gebruiken van Macbooks, Windows-gebaseerde en Linux-gebaseerde systemen. In 2017 werd er beslist om een nieuwe webserver te huren bij Hetzner als voorbereiding om de infrastructuur te vereenvoudigen. Ook werd er besloten om het huidige aantal servers te verminderen en onder te brengen bij een goedkoper hosting bedrijf, Hetzner.

2.7.6.2. Software

Webapplicaties zoals het Scoremodel en wiki's zullen worden gemigreerd naar de nieuwe gehuurde server bij serviceprovider Hetzner. De applicaties op alle verschillende servers zijn in 2017 opgelijst. Per applicatie werd bekeken of ze zullen worden gemigreerd of niet.

2.7.6.3. Netwerk

Er zijn geen aanpassingen gebeurd in het netwerk.

2.7.6.4. Ontwikkeling

In 2017 hebben we de denkoefening gemaakt om de ontwikkeling onder te brengen bij externe ontwikkelaars, waarbij het publieke gedeelte van het Github-account van PACKED vzw een grotere rol zou spelen in het samenwerken aan verschillende projecten.

2.7.7. Informatiebeheer

2.7.7.1. Kennisbeheer

In 2017 werden er verschillende acties ondernomen m.b.t. het beheer van informatie en de interne doorstroming van kennis tussen alle collega's:

- een onderzoek rond bestaande archivering van de PACKED-website en de websites van de kennisplatformen die uitwees dat dit voorlopig enkel door het Internet Archive werd opgevangen en dat dit in de toekomst volgens de CEST-richtlijn *Archivering van de erfgoedcelwebsites*⁵⁴ zou moeten gebeuren;
- de eerste tests werden uitgevoerd rond het archiveren van de mailboxes van de vertrokken medewerkers;
- er werd een analyse gemaakt van het gebruik van de interne digitale en analoge

⁵⁴ Voor meer info, zie

https://www.projectcest.be/wiki/Archivering_van_de_erfgoedcelwebsites#Archiveren_van_packed.be

collectie van publicaties en documentatie, en een voorstel uitgewerkt voor stappen die in 2018 zullen ondernomen worden om dat gebruik te optimaliseren.

Deze acties zijn stappen met het oog op het uitwerken van een informatiebeleidsplan voor PACKED vzw in de toekomst.

2.7.7.2. Document- en archiefbeheer (fysiek en digitaal)

De in de voorgaande jaren uitgewerkte richtlijnen voor het document- en archiefbeheer worden door de medewerkers van PACKED vzw in hun dagdagelijkse werk toegepast, bv. bij het benoemen van bestanden of het creëren van nieuwe versies van documenten. Dat zorgt voor een bewuste omgang met het archief bij PACKED vzw. In 2017 werd er voortgewerkt aan het traject rond het archiefbeheer bij PACKED vzw:

Actie 1: Trashday

In 2017 werden er weer twee Trashdays georganiseerd bij PACKED vzw waarop alle medewerkers van de organisatie zich enkel bezig hielden met het ordelijk en toegankelijk maken van het digitaal klassemment. De nadruk lag vooral op het juist archiveren van de afgesloten projecten en het in orde brengen van de mappen voor loketvragen. Het archiefschema werd ook bijgewerkt.

Actie 2: aandacht voor het statische archief

In 2017 werd er extra aandacht gegeven aan het statisch archief van PACKED vzw:

- onderzoek naar het met manuele of semi-automatische methodes overzetten van archiefstukken die zich in de statische fase bevinden naar duurzame formaten en controleren op volledigheid (deze actie wordt in 2018 verder uitgewerkt);
- er werd een aparte plaats op de server voorzien voor het statisch archief met verschillende toegangsrechten tot de definitief gearchiveerde archiefstukken;
- er werd gezocht naar een eindbestemming voor het archief van PACKED vzw (een archiefinstelling of een digitaal archiefdepot) en de vaststelling was dat er hiervoor voorlopig nog geen mogelijkheid bestaat en dat die kwestie verder via de werkgroep privaatrechtelijke archieven zal worden opgevolgd.

2.7.8. Diversiteit, duurzaamheid en armoedebestrijding

2.7.8.1. Beleid maatschappelijke en culturele diversiteit

PACKED vzw heeft in 2017 zowel bij de samenstelling van haar raad van bestuur en algemene vergadering als haar personeelsploeg aandacht gehad voor maatschappelijke en culturele diversiteit. Met name werd een uit Syrië gevluchte student, die vorig jaar als jobstudent werkte, in de zomer van 2017 opnieuw als jobstudent tewerkgesteld, en bijkomend voor een kleinere opdracht als vrijwilliger ingeschakeld.

Het PACKED-kantoor bevindt zich nog steeds in het hart van Sint-Jans-Molenbeek in een maatschappelijk en cultureel diverse buurt. Door als Nederlandstalige organisatie daar gevestigd te zijn dragen we bij aan de diversiteit in de buurt. Ook door samenwerking met het lokale tewerkstellingsagentschap blijft PACKED vzw zich inschrijven in het lokale multiculturele weefsel.

2.7.8.2. Beleid duurzaamheid en ecologisch bewustzijn

Als expertisecentrum digitaal erfgoed gebeurt de dagelijkse werking bijna volledig digitaal. Behalve financiële stukken en inkomende briefwisseling, worden alle documenten meestal enkel in digitale, en niet langer geprinte, vorm bewaard. Met het oog op een duurzame bewaring van haar digitaal archief volgt PACKED vzw niet alleen haar eigen richtlijnen, maar ook degene die ontwikkeld werden door AMVB (DigiGids).

PACKED vzw betreft een kantoor in een gebouw dat via herbestemming gerenoveerd werd. We delen daarbij de gemeenschappelijke infrastructuur met een aantal andere (hoofdzakelijk culturele) organisaties. Via kleine ingrepen proberen we als organisatie onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te houden.

Ecologische duurzaamheid is een onderdeel van het personeelsbeleid. Alle werknemers nemen de fiets of het openbaar vervoer voor het dagelijkse woon-werkverkeer of om vergaderingen bij te wonen. Verplaatsing per auto gebeurt slechts uitzonderlijk, wanneer de tijdsinstaat de hogere vervoerskost ruim overstijgt. Bovendien zijn er afspraken rond telewerk om de verplaatsingen te beperken.

PACKED vzw ondersteunt duurzame handel door bv. bij de aankoop van haar koffie en thee te kiezen voor producten met een fairtrade-label (indien mogelijk in combinatie met een bio-label).

2.7.8.3. Aansluiting Vlaams Actieplan Armoedebestrijding

PACKED vzw heeft in 2017 in het kader van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, het in 2015 opgestarte contact met Netwerk tegen Armoede onderhouden. Concrete acties werden evenwel niet meer nodig geacht door hen. De organisatie heeft een databanksysteem uitgewerkt als eerste stap van een uitgewerkt informatiebeheer.

2.8. Afstemming en samenwerking

Ook in 2017 heeft PACKED vzw weer afgestemd en samengewerkt met een brede waaier van organisaties en instellingen. De verschillende activiteiten van PACKED vzw werden niet enkel uitgevoerd in samenwerking met andere organisaties; het was ook onze betrachting om ze te ontwikkelen in afstemming en samenwerking met andere organisaties. De concrete noden van organisaties uit zowel de cultureel-erfgoedsector als de kunstensector vormden daarbij het uitgangspunt.

De organisaties en instellingen waarmee we in 2017 hebben afgestemd en samengewerkt, zijn o.a.:

- ADVN;
- Agentschap Onroerend Erfgoed;
- Amsab-ISG;
- AMVB;
- APA;
- AVG-Carhif;
- Archiefbank Vlaanderen;

- BeMuseum;
- CAG;
- CAVA;
- Collectie Vlaamse Gemeenschap;
- CVAa;
- CO7;
- Datable;
- DEN (Den Haag);
- De Museumstichting;
- departement CJM;
- deSingel;
- Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience;
- Erfgoedcel CO7;
- Erfgoedcel Kusterfgoed;
- Erfgoedinzicht (provincies Oost- en West-Vlaanderen);
- Erfgoed Vlaamse Ardennen;
- ETWIE;
- FARO;
- FOMU;
- Forum voor Amateurkunsten;
- Fraunhofer-IDMT (Ilmenau);
- Groeningemuseum;
- Heemkunde Vlaanderen;
- Het Firmament;
- Howest;
- iMAL;
- iMinds / Imec;
- KADOC;
- KMSKA;
- KU Leuven;
- KU Leuven Bibliotheken;
- Karrenmuseum Essen;
- Kunstenpunt;
- Letterenhuis;
- LUKAS;
- M HKA;
- MIAT;
- Middelheimmuseum;
- MOT;
- MSK;
- Musea en Erfgoed Leuven;
- Musea en Erfgoed Mechelen;
- museum M;
- MuZEE;
- Netwerk Digitaal Erfgoed (Den Haag);
- Nederlandse Taalunie (Den Haag);
- Openluchtmuseum Bokrijk;
- Overleg Cultuur Regio Kortrijk;
- PROMOTOR (Pisa);
- Resonant;
- Riksarkivet (Stockholm);
- Stedelijke Musea Kortrijk / Texture;
- UA;
- Universiteitsbibliotheek Antwerpen;

- Universiteitsbibliotheek Gent;
- University of Coventry;
- University of Exeter;
- VIAA;
- VKC;
- VUB;
- VUB-SKAR;
- VUB-SMIT;
- VVBAD;
- Wikimedia België;
- Wikimedia Nederland;
- Zinneke vzw.

DEEL 3:

TOELICHTING BIJ HET

FINANCIIEEL VERSLAG

3.1. Resultatenrekening

3.1.1. Winst/verlies

PACKED vzw sluit het jaar 2017 af met een winst van 21.525,61 euro. De gecumuleerde reserve van de voorbije jaren (195.540 euro eind 2016) groeit daarmee aan tot 217.065,78 euro.

Op het moment van indienen van het Actieplan 2017 was een verlies van 120.872,25 euro begroot.

In totaal werden er 37.474,60 euro minder kosten gemaakt, en 104.281,09 euro meer inkomsten ontvangen (of bevestigd, zoals voor Blauwdruk gedistribueerd beeldbeheer). Het totaal van beide verschillen bedraagt 141.755,69 euro. Dat is ongeveer gelijk aan het verschil tussen het begroot resultaat in het Actieplan 2017 (-120.372,85 euro) en het resultaat in de afrekening (+21.525,61 euro).

3.1.2. Kosten

Het totaal van de kosten lag met 586.144,21 euro 37.474,60 euro lager dan in de begroting die met het Actieplan 2017 werd ingediend (623.618,81 euro).

De loonkosten bedragen 486.956,52 euro in de afrekening versus 542.258,94 euro in begroting. De verklaring daarvoor is:

- Pieter De Praetere verliet PACKED vzw in mei 2017 en werd pas in juli 2017 vervangen door Lode Scheers;
- Sanne Van Bellingen zou in januari 2017 terugkeren na langdurige afwezigheid, en was dus in het budget voorzien voor een heel jaar, maar door beëindiging van de overeenkomst bedroeg de reële loonkost slechts vier maanden;
- Bert Lemmens en Alina Saenko namen naast vaderschaps- en bevallingsrust (respectievelijk 10 dagen en 3 maanden) ook nog ouderschapsverlof (respectievelijk 2 en 1 maanden);
- de loonkost van Emanuel Lorrain viel in de periode oktober-december 2017 weg door ziekte omdat die ten laste kwam van de mutualiteit.

3.1.3. Inkomstenstructuur

De totale inkomsten lagen 104.281,09 euro hoger dan voorzien op het moment van indiening van het Actieplan 2017. De verklaring daarvoor zijn enkele verschuivingen in de loop van 2017.

De rekening 700 000/omzet in de balans- en resultatenrekening was op 0 euro begroot, maar sluit af op 17.075 euro. Dat bedrag omvat:

- vergoeding van de Taalunie voor samenwerking met DEN rond het documenteren van podiumkunsten op de Wikimediaplatformen;
- vergoeding van de Museumstichting voor een bijdrage aan het concept van DAM-

systeem Antwerpse Musea;

- vergoeding door deSingel voor de begeleiding bij het gebruik van Wikimediaplatformen bij deSingel.

De rekening 730 000/Andere bedrijfsopbrengsten omvat alle subsidies, en was in totaal op 500.495,96 euro begroot. Ze sluit echter af op 583.997,66 euro.

- Er kwam nog een toezegging van een subsidie van 10.500 euro van de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor een Brussels luik van het grotere project 'Levend erfgoed documenteren op Wikimediaplatformen'.
- Verder verschoven de geboekte subsidiebedragen voor Europese projecten nog in de loop van 2017:
 - Voor het Europese project AthenaPlus waren in het actieplan geen inkomsten meer begroot, terwijl er toch nog een saldo van 7.090,79 euro werd ontvangen van de Europese Commissie (zie rek. 740 201 in balans en resultatenrekening).
 - Voor het Europese project Europeana Space waren geen inkomsten meer begroot in het actieplan, terwijl in de afrekening 20.626,50 euro inkomsten op dit project geboekt werden. Op het tijdstip van de opmaak van het Actieplan 2017 was niet duidelijk op hoeveel inkomsten we voor dit project nog zouden kunnen rekenen voor 2016 en 2017. Dit omdat dat laatste afrekening voor 2016 nog niet gemaakt kon worden, en bovendien de audit door de Europese Commissie voor drie Europese projecten (waaronder Europeana Space) op dat moment nog steeds niet afgesloten was. De 20.626,50 euro in de jaarrekening bestaat uit:
 - Projectsubsidie Europese Commissie (zie rek. 740 308 in balans en resultatenrekening): 12.975 euro. Bij de afsluiting van het jaar 2016, en na de laatste kostenafrekening voor het project bleek de kost toch lager dan de ontvangen subsidie, zodat nog 3.910 euro overgedragen kon worden van 2016 naar 2017 (het project liep nog tot eind januari 2017). Daarbovenop werd een saldo van 9.065 euro gestort, dat niet voorzien was in de begroting uit voorbehoud i.v.m. de resultaten van de audit.
 - Matching funds Vlaamse Gemeenschap (zie rek. 740 311 in balans en resultatenrekening): 7.651 euro. Ook de matching funds waren niet voorzien in het actieplan 2017 uit voorbehoud i.v.m. de resultaten van de audit door de Europese Commissie.
 - Voor het Europese project Preforma was in het Actieplan 2017 nog een saldo van 10.000 euro voorzien. Doordat de projectkosten in 2016 lager dan voorzien waren, werd er meer overgedragen naar het laatste projectjaar 2017 (nl. 13.201 euro) Daarnaast is het nog (in 2018) te ontvangen saldo (6.901 euro) op basis van de toegekende subsidie en ingediende kostenclaims voor 2017 hier ook mee geboekt omdat het project ten einde liep op 31 december 2017.

3.2. Balans

Overdracht subsidie:

De overgedragen Innoviris-subsidie voor Resurrection Lab (35.662,46 euro op balansrekening 493009) keert in de begroting van 2018 in de inkomsten van dit project terug. Innoviris betaalt deze subsidie immers in de vorm van voorschotten, terwijl deze door PACKED vzw pas worden geboekt in de periode waarin de kosten vallen.

Annex 1: selectie loketvragen 2017

Amsab	vraag naar ondersteuning bij kwaliteitscontrole archief Huysmans
Johannes Muselaers (voor Harald Thys en Jos De Gruyter)	vraag naar advies i.v.m. zorg voor archief van Harald Thys en Jos De Gruyter
Textuur	vraag i.v.m. Creative Commons en overdragen van rechten
Troubleyn	vraag naar inventaris van te digitaliseren kleine AV-formaten
M Museum Leuven	vraag om de installatie van de resolver en activatie van PIDs in 2017 op te volgen
M Museum Leuven	zijn er naast Deventit nog andere opties om een data repository op te zetten?
CO7 Westhoek verbeeldt	vraag voor ondersteuning bij het verlopen van de over de levensduur van het platform
Heemkunde Vlaanderen	vraag naar advies i.v.m. de impact van het recht om vergeten te worden op online ontsluiting van materiaal en (externe)websitearchivering
ErfgoedPlus	vraag i.v.m. taggen van personen op erfgoedportaal en verwijderen van materiaal op vraag
DIVA	vraag om de digitale strategie van DIVA te reviewen
AMVB	Vraag voor overleg over aanvraag SODAv3
Zuidwest (voor KSA Noordzeegouw)	vraag i.v.m. gebruik van Wikimedia kanalen als substituut archief, opstellen bronnenboek
M Museum	vraag i.v.m. PIDs en taalversies
Het Firmament	vraag naar medewerking aan een 360° evaluatie
De Standaard	vraag naar medewerking aan een artikel over de conservering van digitale kunst
Jana Kerremans	vraag naar advies i.v.m. Bedrijven die sterk zijn op het vlak van digitale publiekswerking
VIAA	vraag i.v.m. containers codecs digitaliseringsgolf 6

Mechelse musea	vraag om een digitale strategie/actieplan op te stellen
Kunstenpunt	vraag naar presentatie op overleg omtrent nalatenschappen van kunstenaars
Walter Verdin	vraag naar advies i.v.m. de bewaring van zijn audiovisueel archief
Archiefbank Vlaanderen	vraag naar input voor eindrapport project in kaart brengen archieven beeldende kunsten
Het Firmament	Vraag naar advies bij registratie van mapping podiumkunstenarchieven (eigen systeem, Kunstenpunt, Wikidata, Archiefbank,...)
Ugent	vraag naar advies i.v.m. thesaurus om trefwoorden naar te mappen die dagelijks leven aan begin 20ste eeuw beschrijven
Manufactuur Cultuur vzw	vraag naar advies i.v.m. partituren voor stille films van Charlie Chaplin en Buster Keaton
Iedereen leest	vraag i.v.m. cc-licenties, disclaimer en privacybeleid website
Iedereen leest	vraag i.v.m. archivering website
Marieke Aers	vraag naar contactgegevens van kunstenaar David Claerbout
STAM	vraag i.v.m. digitalisering van DASKA-filmcollectie
Walter Verdin	vraag i.v.m. het behoud van U-matic vertoningskopieën
Departement CJM	vraag naar realisatie van zelfevaluatietool m.b.t. digitale maturiteit / digitale competenties
Zinneke	vraag naar eerste advies over prioritaire acties m.b.t. archief
Het Firmament	vraag i.v.m. functieprofielen
Plantin Moretus	vraag om data in europeana te actualiseren
Pierre Van Diest – deSingel	vraag naar aanspreekpunt voor Wikipediagerelateerde vragen
Erfgoedinzicht	vraag i.v.m. invulinstructies
Wiels	vraag over digitaal documentbeheer + papieren archief + documenteren/ontsluiten van werking

Museumstichting	vraag i.v.m. problemen en hosting van SLA Bibliobr
Agency / Kobe Matthys	vraag i.v.m. stabiele dragers voor de toekomst voor DV en video tapes
Museumoverleg	vraag om presentatie te geven over het digitale museum
Departement CJM	vraag naar informatie en contactgegevens i.v.m. werkbezoek van minister Gatz en Luc Delrue aan Canada
Universiteit Antwerpen	vraag naar opties VIAA voor digitalisering audiovisuele captaties podiumkunsten
Tutti Fratelli	vraag naar plan van aanpak voor het archief
Zuidwest	vraag om in jury te zetelen voor aanwerving projectmedewerker Wiki project
Zuidwest	vraag naar input, advies en cases voor een crowdmappingproject landschapsdocumentatie van vlasindustrie-gerelateerde structuren
Stadsarchief Herentals	vraag naar advies voor de aanbesteding van een archiefbeheersysteem
Archief- en Onderzoekscentrum voor Vrouwengeschiedenis	vraag naar advies i.v.m. back-up (rotatieschema)
ICCU - Istituto centrale per il catalogo unico delle biblioteche italiane	vraag naar ondersteuning bij herstel van gebroken links van Collectie Vlaamse Gemeenschap op Europeana
Luc Smessaert	vraag naar waarde van Klapstukaffiche met tekening van Luc Tuymans
Musea en Erfgoed Antwerpen	vraag i.v.m. auteursrecht, publiek domein en het beschikbaar stellen van materiaal
Amsab-IS	vraag naar deelname aan rondetafelgesprek toekomstige plannen en samenwerking
Phillippe Cornut	vraag naar advies i.v.m. app Geneagraves
Staatssecretaris Bianca Debaets Brussels Hoofdstedelijk Gewest	vraag naar medewerking aan Brussels Smart City for Culture
Lotte Bekwé	vraag naar advies i.v.m. metadatastandaarden en registratiesystemen voor archief en collectie beeldende kunst
VUB / Francisca Vandepitte	vraag naar gastcollege i.v.m. de conservatie van "moving images"
Stadsarchief Herentals	vraag naar advies voor de aanbesteding van een archiefbeheersysteem

Abdijmuseum Ten Duinen	vraag i.v.m. het downloaden van Erfgoedstats
Museum M	vraag naar advies i.v.m. resolver
OCE	vraag naar advies i.v.m. Het koppelen van de oude website aan de huidige
Beeld en Geluid / Oaktree	vraag naar letter of support voor project Bird Song Project, een project van Belgische muzikant Oaktree gebaseerd op hergebruik van archiefmateriaal
Agnes Wijers / FOMU	vraag naar advies i.v.m. ontwikkeling van digitale totaalbeleving bij FOMU
Liberaal archief	vraag naar ondersteuning bij het migreren van data die opgeslagen is op 5.25 inch floppies en 3.5 inch double density floppies
Departement CJM	vraag naar informatie over samenwerking met LUKAS
Kunst in Huis	vraag naar verduidelijking Basisarchieffzorg
Walter Verdin	vraag naar advies i.v.m. de digitalisering van fotonegatieven
Jennifer Beauloye / BeMuseum	vraag naar suggesties thematiek sustainability voor BeMuseum 2017
Amsab-IS	vraag naar het gebruik van logos op Wikipedia en waarom dit gevoelig ligt
APA	vraag naar advies i.v.m. webontwikkelaars
Victor_Coupaud	vraag naar advies i.v.m. dial H-I-S-T-O-R-Y
Pol Mayer	vraag naar advies i.v.m. verspreiding van fotoarchief
Erfgoedcel Interwaas	vraag naar ondersteuning bij opstart krantendigitaliseringsproject en kwaliteitscontrole
VIAA	vraag naar advies i.v.m. Wikimedia, Europeana en Vele Handen (crowdsourcing) voor NvdgO
Erfgoedcel Interwaas	vraag naar advies i.v.m. bestek voor krantendigitalisering
Departement CJM	vraag naar advies i.v.m. Draft operational guidelines on the implementation of the Convention in the digital environment
S.V.	vraag naar Sony PVM monitor, 2950 model

De Munt	vraag naar oplossingen om VHS op iMac te bekijken en eventueel te digitaliseren
VIAA / Brecht Declercq	vraag om presentatie en richtlijnen voor AV na vraag van Brugs stadsarchief
Bruxelles Développement magazine	vraag ivm. impact van 'nieuwe technologieën' op praxis in de kunst en erfgoedsector
Walter Verdin	vraag naar advies i.v.m. de verzekering van harde schijven en de bewaring van back-ups
Walter Verdin	vraag i.v.m. culturele Mecenaatsrekening - Museum van Koning Boudewijnstichting
Bart Swusten – Stadsarchief Leuven	vraag naar expertise van PACKED vzw rond OCR
Koen Calis – Stadsbibliotheek Brugge	vraag om richtlijnen digitaliseren publicaties en om de omvang te beperken
Departement CJM	vraag naar advies i.v.m. Voortgangsrapport 2015-2017 van DCHE Expert Group
Pepa De Maaschalk (Szabian)	vraag i.v.m. tagging van tekstmateriaal voor ontsluiting op nieuwe website
MOMU	vraag om handleiding voor koppelen aan thesauri te reviewen
CO7	vraag naar feedback op bestek voor Landschapsobservatorium + website 'WESTHOEK verbeeldt'
FOMU	vraag naar input voor beleidsplan FOMU
VIAA	vraag naar advies i.v.m. disclaimer NvdgO en opendatabeleid van de federale overheid (naar aanleiding van de samenwerking met Cegesoma)
NONA	vraag naar advies rond archiefbeleid
Erfgoedcel Waasland	vraag i.v.m. auteursrechten en disclaimer
VIAA	vraag i.v.m. auteursrechten en disclaimer
Amsab-IS	vraag i.v.m. XML-validatie
Sandra Fauconnier	vraag naar deelname van PACKED vzw in GLAM-klankbordgroep voor Structured Data op Wikimedia Commons project
Stef Arends APACHE	vraag naar gevaren van clouddiensten n.a.v. berichten over bijna faillissement soundcloud

Flanders Fields Museum	vraag naar werkbaarheid doorzoekbaarheid PDF met OCR van bidprentjes
KBR	vraag om de PIDs op te volgen
Teclé Zere	vraag i.v.m. contacten in Wikimedia community om cultuur van Eritrea via die platformen te ontsluiten
CVAA	vraag i.v.m. leveranciers van websites a.h.v. een API van een archiefbeheersysteem
Plantentuin Meise	vraag i.v.m. een DAM voor de Plantentuin
KMSKB	vraag i.v.m. ISIL-code in bestandsnaam van beelden
Bibliotheek Brugge, KANTL	vraag i.v.m. selecteren van een platform voor annoteren correspondentie Guido Gezelle
Rosa vzw	vraag i.v.m. auteursrechtelijke situatie Wonder Woman i.v.m. Public Domain Day 2017
Erfgoed Noorderkempen	vraag i.v.m. vergrendelen applicaties op kiosk tablets
Departement CJM	vraag i.v.m. voortgangsrapport DCHE
Universiteit Antwerpen	vraag naar gastcolleges i.v.m. Wikimedia en digitale duurzaamheid
Wikimedia Nederland	vraag naar presentatie op Wikimedia Conferentie Nederland
Stad Gent	vraag i.v.m. PIDs voor kunstwerken in Gent (zoals bv. Lam Gods)
Koninklijke Bond der Oost-Vlaamse Volkskundigen	vraag i.v.m. hoe een LAN-netwerk op te zetten
Stad en architectuur vzw (Leuven)	vraag i.v.m. digitaal systeem voor stockbeheer van tentoonstellingcatalogi (ook voor verkoop)
Wikimedia Belgium	vraag om subsidieaanvraag voor 2018 door te lezen
KMSKB	vraag i.v.m. aankoop van een camera voor digitalisering
Departement CJM	vraag i.v.m. Wiki Loves Art achtige bijdrage aan fotowedstrijd Europees jaar voor cultureel erfgoed 2018
ICON	informele vergadering raakpunten tussen PACKED vzw en ICON

Erfgoedinzicht	vraag i.v.m. presentatie collectieontsluiting via Wikimedia-platformen
Rijksmuseum	vraag i.v.m. vertaling van Adlib-xml naar LIDO-xml
Koning Boudewijnstichting	vraag i.v.m. suggestie bedrijven voor digitalisering deelcollectie Fonds Christian Dotremont
Wikimedia Belgium	vraag i.v.m. vergadering met PEPs over samenwerking met WikimediaBE
KMSKB	vraag naar advies i.v.m. auteursrechten op reproducties van kunstwerken
Voetvolk	vraag naar advies i.v.m. digitalisering van tekenboeken van Lisbeth Gruwez
VVBAD	vraag naar artikel voor themanummer over veiligheid
Vlaamse Erfgoedbibliotheek	vraag naar lidmaatschap stuurgroep Collectiewijzer / Waarden
Ugent	vraag naar bijdrage voor tijdschrift Digital Scholar
Heemkunde Vlaanderen	vraag i.v.m. Wikimedia samenwerkingen voor lokaal erfgoed
Erfgoedcel Noorderkempen	vraag naar advies i.v.m. het gebruik van Google-clouddiensten
Huis Van Alijn	vraag i.v.m exportmogelijkheden uit Adlib voor VIAA
CAG	vraag naar advies i.v.m. de digitale aspecten in hun beleidsplan 2019-2023
Erfgoedcel Noorderkempen	vraag i.v.m. technisch lastenboek nieuwe erfgoedbank
Bibliotheek Brugge	vraag naar advies i.v.m. digitaliseringsbedrijven voor de digitalisering van kranten
UA Bibliotheek - Bijzondere Collecties	vraag naar ondersteuning bij donatie aan Wikimedia Commons en Wikidata
Ana Torfs	vraag naar contactgegevens van Frank Lubbers
CAG	vraag i.v.m. projectaanvraag Europees erfgoedproject landbouwfilms
Erfgoedcel Noorderkempen	vraag i.v.m. online privacy en GDPR

Heemkring Boortmeerbeek	vraag i.v.m. digitalisering van video's
het MOT	vraag naar overleg i.v.m. mogelijke Wikimedia-project
Theater Aan Zee	vraag naar impact van GDPR op verzamelen en archiveren van gegevens
Erfgoedcel Brussel	vraag i.v.m. digitaliseren van postkaarten